

НАШЕ ЖИТТЯ

OUR LIFE

ВИДАЄ СОЮЗ УКРАЇНОК АМЕРИКИ — PUBLISHED BY UNWLA, INC.

НАШЕ ЖИТТЯ

OUR LIFE

P. XXXVIII Ч. 2 ЛЮТИЙ 1981 No. 2 FEBRUARY 1981 Vol. XXXVIII

У. Л. Лютий — місяць жінок-героїнь	1
М. Руденко. Поки живу	1
З весільних пісень про рушник	3
Українські рушники — нова виставка в УМ	3i
Л. В. Владика В. Лостен на відвідинах в УМ	4i
Л. Українка. Північні думи	5i
Український Музей	6i
Н. Даниленко. За збереження автентичности вишивки	7i
Л. Дражевська. Вечір присвячений В. Чорноволові	8
Л. Костенко. Брейгелъ "Шлях на Голгофу"	9
Л. Коваленко. Бабуня Зайківська	10
Л. Б. У 10-ліття	12
М. Голод. Триптих	13
Літературний конкурс ім. Л. і П. Ковалевих	13
Вітаємо нових членок	13
Тільки між нами і телефоном. Л. Калинович	14
О-КА "Ви" чи "Ти"	15
С. Караванський. ТИ і ВИ	15
Підготовка антології української драми в перекладі	15
Вітаємо з уродинами	16
Г. Совачева Кризь пориви життя	17
Вісті з Централі	19
СФУЖО	20
Our Life	22
Харчування. Х. Навроцька	25
Дописи з діяльності Округ і Відділів	26
Хроніка Округ	28
Посмертні згадки — Замість квітів	33
Нашим малютам	34
Замість квітів	36
Загальні збори	обкл.

Головна Управа СУА і Адміністрація Нашого Життя

108 Second Ave.
New York, N. Y. 10003
тел. (212) 533-4646

Our Life Editor Ulana Liubovych
тел. (212) 674-5508

Український Музей

203 Second Ave., New York, N.Y. tel (212) 228-0110

Видає Союз Українок Америки раз у місяць за винятком серпня.

Редактор — Уляна Любович

Редакційна колегія: Світлана Андрушків, Марія Барагура, Лідія Бурачинська, Любов Волинець.

"Розвага — забава" ред. Віра Андрушків.

Мовна редакція — Наталя Лівницька-Холодна.

Наша обкладинка. Фрагмент рушника з Центральних земель України

Our cover. Fragment of a rushnyk from region of Central Ukraine.

"Second-Class Postage Paid at New York, N. Y. and at additional mailing offices".

© Copyright 1981 Ukrainian National Women's League of America, Inc.
International Copyright Secured — All Rights Reserved
Made in U. S. A.

ГОЛОВНА УПРАВА СОЮЗУ УКРАЇНОК АМЕРИКИ

ЕКЗЕКУТИВА

Іванна Рожанковська — голова
Олександра Різник — заступниця голови
Люба Волинець — заступниця голови
Христина Навроцька — заступниця голови
Марія Томоруг — заступниця голови
Ірена Чайківська — протоколярна секретарка
Марія Савчак — кореспонденційна секретарка
Олександра Кіршак — касирка
Іванна Ратич — фінансова секретарка
Оля Гнатейко — вільний член

РЕФЕРЕНТУРИ

Ірина Кіндрачук — організаційна
Дарія Маркус — культурно-освітня
Ірина Руснак — музейна — мистецька
Ірина Лончина — виховна
Теодозія Савицька — суспільної опіки
Ірина Качанівська — касирка суспільної опіки стипендій

Олена Процюк — пресова
— зв'язків

Люїза Сакс — статутова

КОНТРОЛЬНА КОМІСІЯ

Ольга Муссаковська — голова
Поля Книш — член
Надія Попель — член
Евгенія Новаківська — заступниця
Оксана Микитин — заступниця

ГОЛОВИ ОКРУЖНИХ УПРАВ

Ліда Коподчин — Дітройт
Наталія Даниленко — Філядельфія
Оксана Щурова — Нью Йорк
Іванна Мартинець — Північний Нью Йорк
Ліда Гладка — Нью Джерзі
Ірина Кашубинська — Огайо
Марія Семків — Чікаго
Марія Гижа — Нова Англія
Тетяна Дурбак — Південний Нью Йорк

ПРЕДСТАВНИЦТВА

"НАШОГО ЖИТТЯ"

АНГЛІЯ:

Ukrainian Booksellers, 49 Linden Gardens
Notting Hill Gate, London W.2

АВСТРАЛІЯ: "Library & Book Supply"

16a Prospect St.
Gleroy, W9, Victoria
Australia

ФРАНЦІЯ: Daria Melnykovych

c/o N. 7 887 93 de Paris
26 rue de Tercy, Paris 18-2,
France

НІМЕЧЧИНА: Ukrainischer Frauenverband

Haus der Begegnung
8 München 5, Rumfordstr. 21

ЛЮТИЙ — МІСЯЦЬ ЖІНОК-ГЕРОІНЬ

*...Наша смерть
Научить інших, як їм треба жити
Лєся Українка*

Місяць лютий став за неписаним законом, місяцем жінок-героїнь. Це кров замученої в польській тюрмі у лютому 1924 р. Ольги Басараб, і смерть від німецької кулі, розстріляної у лютому 1942 р. Олени Теліги визначили той місяць у нашому календарі місяцем жінки-героїні.

Ольгу Басараб бачимо на знімках і знаємо зі спогадів поважною, замисленою жінкою. Визвольні змагання позначили їх учасників і сучасників такою особливою повагою. Такий теж вираз обличчя Ольги Басараб. Може це біль по пережитому, а, може, передчуття тортур і мученичої смерті.

Олену Телігу бачимо і читаємо про неї як про чарівну жінку від якої променіла любов життя. Її поезії сповнені гарячих почувань до батьківщини, а також до світу, до людей. Їй потрібними були любов, подив, захоплення. Вона вміла їх розбуджувати і відчувати. Навіть на смертній дорозі не залишив її самотньою її вірний друг — чоловік Михайло Теліга. Вона вміла кохати без решти, а любов батьківщини засвідчила героїчною смертю.

Між тими двома, так різними жінками знак рівняння поставила любов батьківщини і смерть за неї і для неї. Так вони стали наче символами жінок-героїнь.

Але ж вони не одні. Не говорячи про тих яких записала в своїх анналах наша давня історія, наше століття дало безконечну чергу жінок-героїнь. Згадати б учасниць визвольних змагань: Олену Степанівну, Ганну Дмитерко-Ратич, Софію Галечко, Віру Бабенко та інших їхніх сучасниць. Або 500 героїнь з Кенгірських лагерів? А скільки їх було у рядах УВО, ОУН, УПА? Скільки було і є у лагерьх, тюрмах на заслання? Скільки таких що залишилися дома, але по героїськи переносять там все те що доводиться переживати як матерям, сестрам, нареченим, дочкам? Думаючи про них, усвідомлюємо собі, що за малими винятками ми дуже мало або й нічого не знаємо про цих тихих героїв, не так уже й давньої історії нашої визвольної боротьби. Не знаємо наприклад про учасників підпільних організацій, що діяли у міжвоєнному періоді, під Польщею, або в перших роках Другої світової війни. Та діяльність по своїй природі мусіла бути таємною. Частинно, може, записана вона в судових актах польських судів, але ж записано там тільки те, що виходило на яву, а скільки ж було в цьому недосказаного чи перекрученого. Про записи советських судів не треба й говорити. Ця частина нашої історії піде в непам'ять якщо її не запишемо від тих учасників, які живуть між нами. Найкращою відповіддю для тих, хто обвинувачує українців що будьто би вони співдіяли з німцями при знуцанні над жидами, були б спогади українців, жінок і чоловіків про те, що їм доводилося переживати у німецьких чи советських тюрмах і лагерьх, і про те хто були ті, які над ними знуцалися.

■ МИКОЛА РУДЕНКО

Поки живу — ніхто не відбере
Моеї правди і моеї волі.
І навіть після смерти не помре
Те, що надбав я на святому полі

Ніхто не відбере моїх скарбів,
Хоч тіло в мене можна відібрати.
Я серцем виріс, а не за grubів —
І перед ним безсилі навіть ґрати.

Я цілий світ приніс на цей поріг —
В мені світанки борються з п'ятмою.
Невільник той, хто душу не вберіг
І став її двоногою тюрмою.

13. 11. 1977

Дехто з колишніх в'язнів-мучеників твердить, що їм не під силу згадувати ці жахливі переживання. Згадуючи їх, вони наново все переживають. Леонід Плющ сказав, що коли у своїх спогадах дійшов до психушки, він мало що не захворів. Проте хоч як важко це пригадувати, воно необхідне. Усі ті страждання переходили в'язні для одної цілі, для добра батьківщини. Але саме для неї потрібне, щоб правда була проголошена, щоб світ знав про нелюдські методи які стосували супроти українців чи то советські чи німецькі наїзники.

Разом з усіма американськими громадянами, переживали ми радість з повороту тегеранських закладників. Одним з них був українець, Михайло Метрінко. Він може більше ніж інші переніс гідно і по героїськи всі знущання й наругу. Його перші кроки в Оліфанті скеровані були до церкви де колись його христили, і де тепер погасив свічку, що горіла для нього в часі його перебування в неволі. Наші симпатії і співчуття були з поворотцями. Приходило на думку які щасливі вони, за якими стояла велика та сильна держава.

Скільки не днів, а тижнів, місяців а то й років і скільки свічок мусіло б горіти за тих наших братів і сестер що переходили і переходять через пекло советських тюрем, психушок, лагерів чи заслання. Коли ж прийде той довгожданий час, що й вони зможуть загасити свічки болю що палають у серцях їхніх рідних близьких? За ними не стоїть сильна вільна держава. Але за ними і з ними мусять бути наші не тільки думки, співчуття, молитви, але й вчинки. Ми, що живемо у вільному світі, повинні усякими можливими способами використовувати усі доступні (й недоступні) способи й дороги щоб зацікавити світ їхніми терпіннями. Нам треба спонукати уряди держав, міжнародні установи щоб виступили в їх обороні, домогалися свободи для тисячів тих, хто в тюрмах, психушках, лагерьх СРСР. Тепер, після гіркого досвіду 53-ох закладників і їхніх родин, може наші розповіді про переслідуваних стануть більш зрозумілими для людей і народів вільного світу. Вони досі байдуже або й з недовірям слухали голосу невільників ХХ століття, за якими не може заступитися власна, теж поневолена батьківщина. А вільні люди у вільному світі так часто називають себе оборонцями прав людини, борцями за свободу у цілому світі.

У.Л.

3 ВЕСІЛЬНИХ ПІСЕНЬ ПРО РУШНИК

*Хвалилася сваха,
Що її дочка пряла,
Раненько вставала,
На рушники пряла.*

*Та спасибі тобі моя ненько,
Що ти мене будила раненько,
А я слухала вставала,
Та собі рушники напярала...*

*Вилей, не вилей, по рушничку давай,
Старостам по рушничку, молодому хусточку.*

*А вже ж тоді от того не ввляти
Щоб старостам рушнички не подавати.
Ой перві прийшли, вона тим отказала,
А других почастувала,
А треті прийшли — тим рушнички дала.*

*Лети, лети соколеньку, поперед нас,
Неси, неси вістоньку батеньку од нас:
Що вже его діточки звінчали;
На білому рушничку стояли,
Золотим перстенчком міняли.
Полети, соколеньку, поперед нас:
Нехай — виходить матінка з колачем,
Зв'язали її донечку з паничем,
Чи з паничем, чи не з паничем,
Звінчали її з мужиком,
Зв'язали білі ручки рушником.*

*А в коморі сволок,
На ньому рушників сорок,
Біжить внесіте,
Та боярів прикрасіте.*

"УКРАЇНСЬКІ РУШНИКИ" — НОВА ВИСТАВКА В УКРАЇНСЬКОМУ МУЗЕЇ

21-го лютого в Українському Музеї відкрилась виставка "Українські рушники", про яку напишемо докладніше в наступному числі.

Виставлено 51 рушників з різних частин України. Рушники, які в давні поганські часи український народ вважав за талісмани, сьогодні цінять за їхню декоративність. Як культурне явище рушник знаходимо не тільки в інших слов'янських народів (у болгарів, румунів, словаків), але також в ісламській та єврейській культурах, де їх зовуть мандилями.

Ткані або вишивані рушники бувають від 39 до 167 інчів завдовжки та від 14 до 18 інчів завширшки. Вони відігравали важливу роль в українських ритуалах народження, вінчання та похорону, також у святкуванні Різдва і Великодня.

Найпопулярніші взори на рушниках складаються з мотивів дерева життя, жіночих та геометризованих фігур, птахів, двоголових орлів, та стилізованих квітів.

Каталог до цієї виставки включає статті про роль рушників в українських традиціях та про рушники в інших культурах. 10 кольорових та 20 чорно-білих знімків прикрашують каталог.

РУШНИК (103½ × 14¼); Кролевець, Сумська область, Північносхідня Україна, кінець 19-го століття.

Рушник з білого бавовняного полотна тканий червоними нитками. Кролевецький горизонтальний взір з рожами та двоголовими орлами з коронами. Кінці рушника прикрашені тороками. Рушник тканий перебором.

*А мій батенько, та як голубонько,
Все мною молодю
Та рушники крає,
Старостам дає,
Мене заручає*

*Коли б мені Господи, неділі діждати,
На рушнику стати, —
Тоді не розлучить ні батько, ні мати,
Ні суд, ні громада, —
Хіба вже розлучить
Заступ та лопата.*

*Мати Марусеньку родила.
Місяцем обгородила,
Сонечком підперезала,
До свекора проважала.
Та сказала: Марусенька — не пряха,
А матінька Марусина не ткаха,
Аж вона раненько вставала,
Тонкі рушнички напняла,
У тихого Дніпра білила,
Молодих дружків дарила.*

*Зелена рутонька, жовтий цвіт —
Не піду я за нелюба — піду в світ;
Перечеплю рушничок без плече —
Не один за мною заплаче;*

*Ой ластівонька купалася,
Край бережечка сушилася,
Край бережечка сушилася,
Дівка Маруся журилася.
Ой ще рушничків не надбала,
А вже Івана сподобала.
Ой ще рушничків не зробила
А вже Івана полюбила.*

РУШНИК (95 × 131/3); Кролевець, Сумська область, Північносхідня Україна. 1900-ий рік.

Рушник з білого бавовняного полотна тканий червоними нитками. Взір складається з розеток та дерева життя. Тут дерево життя походить із зображення плодитості богині Берегині. Рушник тканий перебором.

ВЛАДИКА ВАСИЛЬ ЛОСТЕН НА ВІДВІДИНАХ В УКРАЇНСЬКІМ МУЗЕЇ ТА БЮРО ЦЕНТРАЛІ СУА В НЬЮ ЙОРКУ

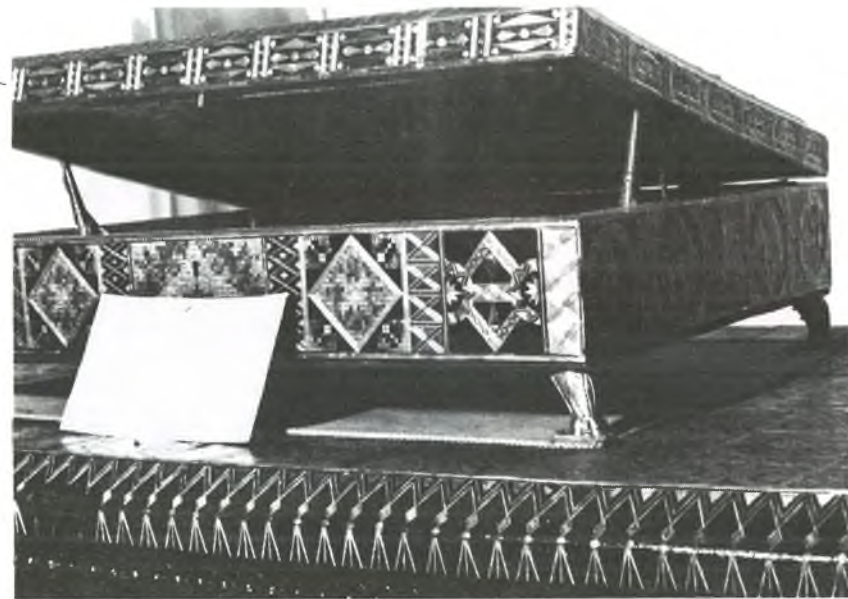
(Л. В.) Його Ексцеленція Преосвященний Кир Василь Лостен, Єпископ Української Католицької Епархії у Стемфорді відвідав у вівторок 30-го грудня 1980 року Український Музей в Нью-Йорку, як теж загостив до бюро Централі СУА. Ці відвідини були ре-візитою зі сторони Владики. Ще восени 1978 року делегація Екзекутиви СУА в особах: Іванна Рожанковська, голова СУА, Любов Волинець, заступниця голови та Марія Савчак, секретарка зложили офіційну візиту Єпископові Василеві та відвідали Український Музей в Стемфорді.

При цій нагоді делегація СУА передала Владиці ризи з Печерської Лаври закуплені на аукціоні в Нью-Йорку, та різні видання СУА та Українського Музею. Делегація оглянула Стемфордський Музей у супроводі д-ра В. Ленцика та подивляла багато надзвичайно вартісних експонатів в колекції. Між ними були еспонати, які СУА подарував Стемфордові в 1933 році. Це був стіл і скринька з чорного дерева виложені масою з чорного арештанського хліба і різнокольоровою соломкою, прегарно і мистецько виконані українськими політичними в'язнями у польській тюрмі. Цей стіл і скриньку переслали на руки СУА українські інваліди зі Львова 1933-ім р. на продаж. Їх виставлено в українським павільйоні на світовій виставці в Чикаго 1933 р. Тому, що на цей експонат не знайшлося купців, СУА подарував килим на вигреш і весь заробіток із вигрешу переслано українським інвалідам у Львові. Боячись щоб скринька і стіл завчасно не понижились, Управа СУА того ж

Відвідини у Стемфорді. Зліва: Марія Савчак, Любов Волинець, Владика Василь Лостен, Іванна Рожанковська, д-р Василь Ленцик.

UNWLA delegation visits Bishop Losten at Stamford, Conn, Nov. 1978

Скринька, яку виконали українські політв'язні у Львові в тюрмі

Box done by Ukrainian Political Prisoners in Lviv.

року передала ці речі до Українського Музею в Стемфорді.

Після оглядин Стемфордського Музею, Владика попросив делегацію до їдальні єпископської палати на полуденок. В дружній атмосфері присутні обговорювали пляни на майбутнє організації СУА, Українського Музею та можливості співпраці між Стемфордським та Українським Музеями.

З огляду на брак часу та різні перевантаження, Владика Василь не міг скорше ревізитувати, але як сам сказав "краще пізно, як ніколи". Владика прибув до Українського Музею разом з д-ром Василем Ленциком, куратором Українського Музею в Стемфорді. В Українським Музеї вітали гостей — д-р Б. Цимбалістий, голова Управи УМ, мгр. І. Рожанковська, голова СУА, Любов Волинець, заступниця

ПІВНІЧНІ ДУМИ

Годі тепера! ні скарг, ані плачу,
 Ні нарікання на долю, — кінець!
 Навіть і хвилю ридання гарячу
 Стримать спроможусь. Нестиму вінець
 Той, що сама положила на себе.
 Доле сліпая, вже згнула влада твоя.
 Повід життя свого я одбираю від тебе,
 Буду шукати сама, де дорога моя!
 Мрії рожеві, тепер я розстануся з вами,
 Тихо відводжу обійми ясних моїх мрій.
 Довго проводити буду сумними очами
 Подруг моїх легкокрилих зникаючий рій.

Згнули мрії, і темрява слід їх закрила...
 Ледве що зникли, а в мене вже знов над чолом
 Полум'ям віють огненні широкії крила,
 Мрія новая літа надо мною орлом.
 Мов зачарована слухаю голос надземний:
 "Ти блискавицею мусиш світити у тьмі,
 Поки зорею рожевою край твій освітіться темний,
 Треба шукати дороги тим людям, що ходять в ярмі.
 Глянуть всі ті, що живуть у великій темниці,
 Скажуть: "Се в нашій країні настала весна, —
 Грають по небі зірничі, ясні блискавиці,
 Темна ще ніч, та вже хутко минеться вона".
 Мріє новая! твій голос і крила огнисті
 Ваблять мене, я піду за тим світлом ясным
 Через простори і дикі дороги тернисті,
 Так, як Ізраїль ішов за стовпом огняним.
 Знаю, куди ти мене поведеш за собою:
 Там без упину лютує страшна, невсипуща війна,
 Люди там гинуть у тяжкому лютому бою,
 Кров там не ллється, панує там смерть потайна.
 Кличеш? Я йду! за тобою усюди долину,
 Знов повернуся у той занапащений край,
 Де, може, волі не буде мені до загину,
 Мріє новая, з тобою і там буде рай!

1895

110-ТА РІЧНИЦЯ НАРОДИН ЛЕСІ
 УКРАЇНКИ

Графіка Софії Караффа-Корбут

13-го лютого 1871 р. прийшла на світ в місті Звязелі на Волині Лариса Петрівна Косач, по чоловікові Квітка. Згодом прийняла вона літературний псевдонім Леся Українка і так ми її знаємо.

Владика Василь Лостен в Українському Музеї. Стоять зліва: Марія Савчак, Любов Волинець, Іванна Рожанковська — голова СУА, д-р Богдан Цимбалістий — Голова УМ, Владика Василь, Марія Шуст — Директор УМ і д-р Василь Пенцик

Bishop Losten visits the Ukrainian Museum.

голови СУА, Марія Савчак, секретарка, Марія Шуст, директор УМ та працівники музейного бюро. З цікавістю та захопленням, їх Ексцеленція оглядав виставки експонатів, бюро, крамничку, а особливо подивляв схоронище та музейну картотеку. На руки директорки Владика подарував для УМ Шематизм Львівської Єпархії з 1936 р., портрет Слуги Божого Митрополита Андрея Шептицького і дві монети. Одна із них вибита Філадельфійською Митрополією Української Католицької Церкви з нагоди 200-ліття Америки, а друга вибита в Римі. Всіх присутніх, Владика обдарував вервечками, які недавно привіз з Риму. Український Музей подарував Владиці різні видання УМ та різьблену підкову.

Після оглядин Українського Музею, Владика і всі присутні перейшли до бюро Централі СУА де інші члени Екзекутиви СУА, редактор "Нашого Життя" Уляна Любович, та працівники бюро СУА вітали Владику. Після оглядин бюро всі присутні запросили гостей до полуденку. В прийнятній та сердечній атмосфері Владика провів кілька годин. Провід СУА та УМ радіє і я вдячний за відвідини, які свідчать про зацікавлення Преосвященного Владики працею СУА та Українським Музеєм.

УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ
203 SECOND AVENUE
NEW YORK, NEW YORK 10003

ВІДКРИТИЙ П'ЯТЬ ДНІВ НА ТИЖДЕНЬ
/КРИМ ПОНЕДІЛКА І ВІВТІРКА/
ВІД ГОД 1 — 5 ПО ПОЛ.

УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ НА ПРОГРАМАХ ТЕЛЕБАЧЕННЯ

По-мистецькому уряджені виставки Українського Музею і ідалі приваблюють співробітників телебачення не тільки з Нью-Йорку, але і з далекого заходу Америки і з Німеччини.

Виставки "Українські народні убрання" і "Українське народне мистецтво Гуцульщини" промайнуло 6 січня на екранах телевізорів у Нью-Йорку і околиці в програмі CBS-TV, присвяченій українському Різду.

Співробітник телевізійної станції у Ганнінгтон-Біч, Каліфорнія, сфотографував виставку "Українські вишивки". Фрагмент про Український Музей буде включений до науково-популярного фільму, присвяченого вишивкам, який буде повторюватися на програмах телебачення.

Також співробітник німецької телевізійної станції TV-WDF сфотографував виставку українських народних убрань. Ця станція покаже в Німеччині теле-фільм про українську громаду в Нью-Йорку, де буде і Український Музей.

ЕКСПОНАТИ З УКРАЇНСЬКОГО МУЗЕЮ НА ВИСТАВЦІ У БІНГГАМТОНІ

Робертсон Центр у Бінггамтоні, Н.Й. позичив з колекції Українського Музею десять експонатів, які будуть показані на виставці "Наша чудова спадщина — мистецькі текстильні вироби слов'ян та їх сусідів". Експонати такі: очіпок, плахта, килим, два пояси, сорочка і зарзкі гуцульських вишивок.

На запрошення на цю виставку надрукована фотографія з архіву Українського Музею.

ФОТОГРАФІЇ ВИСТАВКИ МУЗЕЮ НА СТОРИНКАХ АМЕРИКАНСЬКОГО ЖУРНАЛУ МОД

Нові видання каталогів мод і викройок американської фірми Butterick Pattern використають виставку "Українські народні убрання" як тло, на якому будуть сфотографовані моделі у модному одязі. Використання виставки Музею буде оплачено.

МУЗЕЙНА КРАМНИЧКА ПРОДАЄ ТВОРИ УКРАЇНСЬКИХ МИСТЦІВ

У крамничці Українського Музею можна набути твори (рисунок, дереворізи) українських мистців: Богдана Божемського, Якова Гніздовського, Любомира Гуцалюка, Аркадії Оленської-Петришин, а також кількох молодших мистців.

Як завжди, продається кераміка, вишивки, вибійки, вироби з дерева, привітальні картки.

ВІДБУДЕТЬСЯ ВЕЧІР ВШАНУВАННЯ МЕЦЕНАТІВ УКРАЇНСЬКОГО МУЗЕЮ

Український Музей об'єднує понад 700 людей, що розуміють роллю Музею у плеканні і зберіганні української культури і мистецтва. Водночас члени Музею є жертвенні і матеріально підтримують Музей.

Управа Музею запланувала ряд імпрез, на яких члени Музею, що живуть у Нью-Йорку і околиці, зможуть зустрітися, познайомитися один з одними, обмінятися думками.

Одною з таких імпрез буде вечір вшанування меценатів Українського Музею, що відбудеться в суботу 14 березня о 5-тій годині вечора в приміщенні Українського Інституту Америки. Меценатами Музею є особи та організації, що пожертвували Музеєві 1000 доларів або більше.

На вечорі меценатам будуть вручені дереворізи мистця Якова Гніздовського з написом, в якому їм буде висловлена вдячність Українського Музею за їхню допомогу.

В програмі вечора: слово д-ра Богдана Цимбалістого, голови управи Українського Музею, концертна програма і прийняття.

ПОЖЕРТВИ НА УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ

1000.00 дол. Оксана і Богдан Раки меценати (вдруге). Нью-Йорк, Н. Й.

685.00 дол. д-р Богдан Цимбалістий, Джейсбург, Н. Дж.
по 500.00 дол. — 11-ий Відділ США, Трентон, Н. Дж. — добродій, 12-ий Відділ США, Клівленд, Огайо — добродій, 82-ий Відділ США, Нью Йорк, Н. Й. добродій;

по 250.00 дол. — д-р Ірина Гребеняк, Ляудонвил, Н. Й., Осип Данко, Нью-Гейвен.

200.00 дол. — 64-ий Відділ США, Нью-Йорк, Н. Й.

100.00 дол. — Рената Голод і Олег Третяк;

по 50.00 дол. — д-р Роман і Анна Аліськевичі, Глен Гед, Н. Й., д-р Ігор і Євгенія Галарники, Плейн, Вискансин, Софія Слюзар, Вашингтон, Д. С.

30.00 дол. — 99-ий Відділ США, Вотервліт, Н. Й.;

по 25.00 дол. — д-р Софія Сивак, Провіденс, Р. І., д-р Володимир Онуферко, Джерзі Ситі, Н. Дж., д-р Роман Ричок, Глен Спей, Н. Й., Микола і Марія Івашкові, Бриджпорт, Конн., Стефан і Анна Тарасюки, Страдфорд, Конн., д-р Марія Ярославська, Нью-Йорк, Н. Й., 34-ий Відділ США, Коговз, Н. Й.

20.00 дол. — Роман і Катерина Якимові, Бриджпорт, Конн.

15.00 дол. — д-р Віталій Богданів, Нью-Йорк, Н. Й.;

по 10.00 дол. — Роман і Міра Грабці, Парма Огайо, Й. Форович, Григорій і Семен Кріслаті, Анна Чарновська, Ярослав Данко, Марія Семянчук, Рівер Форест, Ілл.;

по 5.00 дол. — Мирослава Луцька, Христина Луцька-Гук, Марта Луцька-Кулішенко.

92-ий Відділ США, Менвіл, Н. Дж. подарував 12 тузенів ниток до вишивання.

Складаю всім щиру подяку

Дарія Войко, адміністратор Українського Музею.

ЗА ЗБЕРЕЖЕННЯ АВТЕНТИЧНОСТІ УКРАЇНСЬКОЇ ВИШИВКИ В ПРИКЛАДНОМУ МИСТЕЦТВІ

Під час святкування 50-ліття СУА у Філядельфії відкрито виставку української вишивки, де були показані зразки праць з усіх частин нашої батьківщини. Пригадую момент, коли ми з захопленням накривали стіл мережаною скатертиною. В цей час прийшла Лідія Бурачинська і порадила її не виставляти, бо експонат не був стилевий.

Ми послушали поради нашої почесної голови, але з певним жалем, бо ж, на нашу думку, це був один з найкращих експонатів.

Чисельні ввідвідувачі оглядали з захопленням виставку, стверджуючи факт, що до цього часу наша виставка обмежувалася до хрестиків, низу і яворівки. Мережки, гапти, настип і рушникові vzори були виконували рідко.

На еміграції, де зустрілися українці з східних і західних земель, почали вибиватися знавці вишивки: Люба Луцька, Ярослава Турко, Мирослава Стахів, Таня Дяків-Оніль. Напевно що є багато більше жінок, які присвятилися цій ділянці.

Деякі мистці не зараховують вишивки до мистецтва. На їхню думку, це тільки копіювання. Очевидно, в цьому випадку є дещо правди. Однак звідки взялося багатство і різноманітність узорів? Вони ж були естетичним твором жінки господині і матері, яка в несприятливих умовах прикрашувала саморобне полотно.

Вона мусіла мати хист, естетичний смак і талант творити відповідно до обставин і матеріалів, якими розпоряджала.

Як доказ можуть нам послужити наші народні одяги, що були майстерно виконані і оформлені в естетичну гармонійну, захоплюючу цілість.

В чому полягає наше "незнання"? Погляньмо на сторінки часописів і журналів. Як убираються хористи чи

танцювальні ансамблі, репрезентантки організацій чи громадянки? На вечірніх сукнях узори з трипільської кераміки, чи "дерево життя", обернене догори коренем. Блюзки прикрашують будь-які vzори, щоб тільки було по більше вишивки і кольорів.

Найбільше мене журить румунська блюзка. Безумовно вона гарна і відносно дешева. Продавці радо постачають їх покупцям. Це відноситься також до друкованих обрусів і кераміки. На мою думку свідомо жінка-громадянка повинна дбати про збереження наших культурних надбань.

Переглядаю фотознімки, бачу: союзанка біля прапора СУА, друга вітається з губернатором — обі в румунських блюзках. На одній міжнародній виставі румуни запро-тестували і справа була доволі неприємна. Ми також протестуємо, коли на етнічних виступах "русскі" роблять нам прислугу і співають українські пісні. Отже будьмо послідовні! Не вживаймо зразків чужого мистецтва і не подаваймо його як рідне.

Ми є членками організації, що спричинилася до створення в Америці Українського Музею, який відповідає вимогам музейництва.

Ми повинні усвідомлювати громадянство, щоб не вбирати не-українських одягів на репрезентативних okazіях і звернути увагу громадянства на необхідність пере-ховування та зберігання вартісних музейних речей.

Зближається ХІХ Конвенція СУА у Філядельфії. Дехто напевно приготує собі вишиванку. Одяг буде безумовно стилізований — повинен кольорами вишивки, стилем крою гармонізувати з усіма правилами прикладного народнього мистецтва. Якщо ми в дечому непевні, завжди можемо звернутися до джерел чи осіб, які визнаються в цій ділянці.

Наталія Даниленко

ДАРУНКИ ДЛЯ УКРАЇНСЬКОГО МУЗЕЮ

Владика Василь Г. Лостен, єпископ Української Католицької Епархії в Стемфорді — поштова карточка з Митрополитом А. Шептицьким, дві срібні медалі Папи Римського, одна золота медалія катедральної парафії в Філядельфії, сім різдвяних карток з музею в Стемфорді, один шематизм Апостольської адміністрації Лемківщини з 1936 р., перевиданий в 1970 р.

Щира подяка,

Марія Шуст
директор У. М.

ДАРУНКИ ДЛЯ КРАМНИЧКИ УКРАЇНСЬКОГО МУЗЕЮ.

Олександр Баландюк, Гартфорд, Конн — вишита серветка і подушка. Ірина Левицька, 24-ий Відділ СУА, Елізабет, Н. Дж. — 4 сопілки. Міра Мандзик, Нью-Йорк, Н. Й. — 1 дерев'яна браслетка, 2 держачки на папіроси. Ольга Люшняк 22-ий Відділ СУА, Чикаго, Ілл. — 4 подушечки. Катерина Скубак, 22-ий Відділ СУА, Чикаго, Ілл. — 2

подушечки. Оксана І. Щурова, Нью-Йорк, Н. Й. — металевий ніж до листів. Олена Шиприкевич, Філядельфія, Пенн. — 4 закладки і 3 вишиті носовики. Анна Зєлик, Нью-Йорк — 7 ялечок.

Сердечно дякую,

Ірина Волосянська,
завідуюча крамничкою

УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ РОЗБУДОВУЄ КОЛЕКЦІЮ ПИСАНОК

Український Музей у Нью-Йорку звертається з проханням до українців, які або самі пишуть писанки, або мають традиційні писанки, допомогти збагатити своїми подарунками музейну колекцію українських писанок.

Музей потребує писанок з традиційними vzорами та символами з різних районів України. Писанки можна надсилати до Музею поштою, або приносити особисто.

З нагоди Дня українського політв'язня Спілка Українських журналістів Америки і Об'єднання Українських письменників "Слово" влаштували 11-го січня 1981 р. у Нью-Йорку вечір, присвячений ініціаторові цього Дня — українському журналістові і публіцистові Вячеславу Чорноволові.

Вечір відкрила Ольга Кузьмович, голова Спілки Українських журналістів Америки.

Вона сказала, що Вячеслав Чорновіл є одним з найвидатніших українських правозахисників. І на Україні і в західному світі широко відома праця Чорновола "Лихо з розуму", в якій він зібрав біографічні дані про двадцять українців, заарештованих і засуджених у шістдесяті роках, також подав зразки їх літературної творчості, уривки з їхніх листів і промов на судових процесах. Книжка Вячеслава Чорновола вийшла англійською мовою. Лондонський "Таймс" писав про неї, що це зразок клясичного журналізму.

Далі було прочитано заяву Вячеслава Чорновола, з якою 1978 р. він звернувся до голови президії Верховної Ради УРСР, де, зокрема, писав:

"День найбільш масової за останні роки розправи, вчиненої властями, день дванадцятого січня 1972 року, став днем українського політв'язня, днем, який відзначають тепер не тільки українські друзі, але й солідарні з ними інші політв'язні, як рівнож українці на волі і за кордоном.

Тому сьогодні, в Деєв українського політв'язня, я протестую проти продовження практики "вирішування" національного питання при допомозі колючого дроту і моральних убивств.

Від нашого народу забирають важку данину не тільки у формі природних ресурсів і мозольної праці, але найбільшу данину ми платимо українськими патріотами, людьми думки і чину.

Тисячі їх пройшли за останні роки через душогубки архіпелагу ГУЛАГ, і сьогодні ми низько клонимо голови перед пам'яттю синів і дочок нашого народу, костями яких вимощені, кров'ю яких скроплені ударні рудники і новобудови".

Ольга Кузьмович розповіла про те, що від 1975 року цю традицію підхопила українська молодіжна організація "Пласт". В цей день члени "Пласту" провадять голодівки, пишуть петиції до членів урядів країн, у яких живуть, прохаючи допомогти українським політв'язням, пишуть листи політв'язням.

На вечорі виступали Надія Світлична і Раїса Мороз, які зустрічалися з Вячеславом Чорноволом в Україні.

Розповідаючи про участь Чорновола в русі шістдесятників в Україні, Н. Світлична подала його коротку біографію. Подаємо уривки з її виступу:

"В 65-му році він виступає на мітингу в кінотеатрі "Україна" в Києві на захист заарештованих українських інте-

лігентів. У нього роблять обшук, вилучають багато книжок з українознавства дореволюційних видань, звільняють з роботи, відмовляють у прийомі до аспірантури. В 66-му році він збирає матеріал до книжки "Лихо з розуму", в якій подає 20 біографій арештованих українських патріотів. Завершує і відсилає в офіційні радянські інстанції.

В серпні 67-го року його заарештували і засудили за статтею 187 Кримінального кодексу УРСР до трьох років позбавлення волі. В лютому 69 року, в зв'язку з амністією, він звільняється і повертається до Львова. Працює простим робітником на товарній станції.

Вдруге його разом з іншими українськими патріотами заарештували в січні 1972 р. Його звинувачують за статтею 62, частина перша Кримінального кодексу УРСР, і Львівський обласний суд засуджує його до шести років суворих таборів і трьох років заслання.

І в таборі і в засланні він не втрачає почуття гумору, він не втрачає властивої йому товарищескості, оптимізму, і це відчувається навіть з його листів."

Надія Світлична процитувала уривок з листа Вячеслава Чорновола, написаного на засланні в Якутію:

"... У мене життя райське. Насамперед здоровий клімат. Уже другий місяць -45, -55 градусів за Цельсієм. На Різдво було -58. Добре колядувати, бо слова летять у темний простір, як замерзлі грудки. А ще тут є добрі заробітки. Минулого місяця дістав аж 19 карбованців, цього — навіть трохи більше. Гарна робота з елементами творчості, бо не зачіпає голови. Отож, поки руки бабраються в гнилій картоплі, можна творити епопеї, і ніхто не боронить, бо тут дуже шанують Human Rights..." і так далі.

"В усіх листах він є той самий Славко, якого гнуть уже 15 років, і не можуть зігнути.

Навіть на останньому ганебному процесі в червні 1980 року, коли він виснажений двомісячною голодівкою, не мав сили сконцентруватися навіть на останньому слові, він все ж не втрачає вродженого оптимізму. Він змусив себе виголосити це останнє слово, бо хотів показати людям новий механізм розправи над правозахисниками, який так широко почали вводити в практику останніми роками. Він нічого не просив у суду. Це його принцип. Він ніколи нічого не просить.

Так, як на першому суді він заявляв: "Я нічого не прошу", так і на останньому він лиш висловив припущення, що, може, хтось під впливом почуття власної відповідальності почне шукати справедливості. Він зробив тільки таке припущення. Правда, це припущення не знайшло відгуку на суді, і він дістав вирок — 5 років ув'язнення за сфальшованим звинуваченням у спробі згвалтування."

На закінчення своїх спогадів Надія Світлична прочитала вірш Ліни Костенко "Брейгел", "Шлях на Голгофу", який містимо побіч.

Далі про свої зустрічі з Вячеславом Чорноволом розповіла Раїса Мороз, яка знала його на Україні.

То ж не була вузесенька стежина.
Там цілі юрми сунули туди.
І плакала Марія Магдалина,
що не подав ніхто йому води.

Спішили верхи. Їхали возами.
Похід розтягся на дванадцять верст.
І Божа Мати плакала сльозами —
та допоможіть нести ж йому той хрест!

Чи ви не люди?! Що за чудасія,
дають старцям, підсаджують калік.
А тут же йде, ну, добре, не Месія, —
людина просто, просто чоловік!

Юрма гуде, і кожен пнеться ближче.
Хтось навіть підбадьорює: терпи,
вже он Голгофа, он Череповище! —
хрущали під ногами черепи.

Сказати б, зброя, це хіба єдине?
Так що б зробили стражники юрбі?
А в кормах тих малесенька людина
тягне хреста важкого не собі.

І хоч би хто! Кому було до того?
Всі поспішали місце захопити.
Воно ж видніше з пагорба крутого,
як він конає, як він хоче пити.

І він упав. І руки аж посиніли.
Тоді знайшовся добрий чоловік:
наморений, ідучий з поля Симон,
що йшов додому, в протилежний бік.

Коли ж завершилась вся ця чорна справа
і люди вже розходилися ті, —
от парадокс: заплакав лиш Варава,
розбійник, не розп'ятий на хресті.

Чи пожалів чи вдячен був Пілату,
чи втямив, темний, раптом щось нове:
що Божий Син таки йде на страту,
а він, розбійник, — він таки живе.

З найновішої збірки "Неповторність"
В-во "Молодь" 1980, Київ

"... Це надзвичайний чоловік, і кожен, хто був знайомий із Славком, не міг лишитися до нього байдужим. Надзвичайно симпатичний, невисокого зросту, дуже мужній, вродливий. Він справляв незабутнє враження на кожного. Дуже швидкий, бадьорий, дуже активний. І щодо, скажімо, політичного життя, ліпше сказати — громадського, суспільного життя, яке наше середовище вело, він був, мабуть, одним з найшвидших на розум, найспритніший....

Якщо треба було якось швидко реагувати на якусь подію, то зверталися до Славка. Він міг порадити найкраще — що робити, в яку інстанцію писати, як відповісти, як скласти листа. Тяжко було уявити якусь ділянку, де Славко міг би не допомогти. Він був дуже активний і дуже співчутливий. Я думаю, він не тільки для мене, але й для всієї нашої громади на Західній Україні, став якби батьком — те, чим, напевне, був Іван Світличний у Києві. Він був другим таким осередком у Львові.

Для всіх дружин політ'язнів, а нас тоді було, може, що найбільш десь до двадцяти (так як було у "Лихо з розуму"), він був і радником, і помічником, міг зібрати якісь кошти; тоді ще посилок ми не діставали.. Але він міг організувати ті кошти і допомогти нам матеріально і найперше, звичайно, моральною своєю підтримкою.

Він допомагав мені складати мої перші заяви. Першу мою заяву, спрямовану на захід, він відредагував, і можна сказати, навіть написав в основному. Я думаю, і не тільки мені, можна припускати, не одній жінці, адже деякі жінки й освіти не мали, так що він багатьом допомагав."

Вечір, присвячений Вячеславу Чорноволові у Нью-Йорку, закінчився прочитанням уривків із його останнього слова, проголошеного на суді в Мирному (Якутської АРСР) шостого червня вісімдесятого року.

Вячеслав Чорновіл, зокрема, сказав:

"Я не буду ані полемізувати з прокурором, ані заглиблюватися в брудні деталі зфабрикованої справи. Цю невдячну роллю взяв на себе мій адвокат, який добре довів неспроможність кримінальної оболонки мого по суті політичного процесу... Про суть звинувачення скажу лише, що моє слідство і звинувачувальний висновок могли б стати для студентів-юристів хрестоматійним зразком того, що таке юридична неписьменність і правова неспроможність...

Хоча моїй справі посилено намагаються надати кримінального характеру, і в звинуваченні навіть не згадали, що я засланиць, справжні причини кримінальної комедії вилізали і там і тут. То зі слів провокаторки виявилось, що я, погрожуючи пляшкою, кричав: "Ти знаєш, хто я? Я — одиодумець Сахарова"... то в залю закритого суду на слухання формально зовсім незначної справи раптом запрошують газетярів із вказівкою — зліпити розвінчувальну статейку про "дисидента-гвалтівника" (ось, мовляв, які вони), то раптом який-небудь свідок, забувши, за що мене судять, починає доводити, що я залишився на давніх ідейних позиціях".

На закінчення Вячеслав Чорновіл сказав, що він сумнівається, чи суд підійде до вирішення його долі неупереджено. І все таки він вірить, що в душі кожної людини жевріють і часом спалахують іскри справедливості й особистої відповідальності. Тому він припускає, що, виходячи з обставин розглянутої справи, судді виявлять громадську мужність і виголосять виправдувальний вирок.

Як відомо, цього не сталося. Внаслідок зфабрикованої владою провокації Вячеслава Чорновола було засуджено до п'яти років концтабору".

Тексти В. Чорновола на вечорі читали Марта Зелик і Орест Кебало.

Любов Дражевська

БАБЦЯ ЗАЙКІВСЬКА

То гріх перед Богом і неправда перед людьми — називати цю жінку бабцею. Огрядна, червонощока, з блискучими чорними очима, вона була втіленням здоров'я і сили. Особливо ті очі! Не могли дивитися спокійно: блискали, підморгували, сміялися. Не було спроби встояти перед ними. А як до того ще прилучався басовитий голос, то всі, навіть, невблаганний, з фаху неповоротний харчовий референт почувався непевно і ніяковів, щойно бабця заходила до його канцелярії.

А заходила вона частенько! То їй треба було підмоги студентам, то їй боліло серце за тих, кого виключили з ДП, то притьмом треба було роздобути харчів для полонених.

Починалося лагідно, солодко, з усіма церемоніями галицької чемности.

— Прошу дорогого пана магістра, чи не міг би пан магістер щось там допомогти нашим бідним студентам. Там те дрантя трохи ледарює, знаю, то я добре знаю, але раз поможемо, а вдруге вже й сконтролюємо, то воно й піде. А пан магістер напевно не відмовлять, бо я пана магістра знаю отаким о, — показувала бабця на пів метра від землі, — вже й тоді добре серце мали, і все було меншій сестрі яблучка підсовували...

Магістер, перемагаючи внутрішнє ніяковіння, намагався пояснити бабці, що наразі в складі нема нічого, що приділ зменшено, що є труднощі з транспортуванням... Бабця те слухала уважно, співчутливо похитувала головою, дивувалася, звідки в пана магістра беруться сили на всі ті справи, але уперто стояла на тому, що таки допомогти треба і що пан магістер зуміє все те полагодити, аби добра воля.

Коли добра воля змушувала себе трохи чекати, бабця починала нетерпеливитися. В очах пробігали блискавки, в голосі чулися громи, брови насуплювалися і — зрештою бабця вибухала.

Часом вибух був цілком щирий, часом наполовину удаваний, бо бабця і сама бачила, що і справді є багато труднощів. Але знала також, що коли натиснути, то із каменя видушиться. і натискала...

— О, вже бабця Зайківська щось видає, — говорили таборяни, проходячи повз канцелярію і дослухаючись до переказів обуреного, то знов розчуленого, то знов насмішкватого голосу. Перекази перекочувались, аж поки переможений чи просто знеможений референт не спускав покійно голови і не кидав втомлено:

— Та прошу пані — добродійко вірити, що я вже якось спробую те владнати... Тільки прошу дати мені час...

— О, я так і знала, — враз лагідніла і сягла бабця. —

Я знала, що пан магістер усе зможе, коли схоче. Але вже схоче напевно... У пана магістра таке добре серце, таке шире, він такий свідомий патріот... А щодо часу, то я, безперечно, піджду... Я піджду... Чи то вже завтра ввечері можна буде те все одержати?

— Як то завтра ввечері? — аж кидався перелякано референт. — Але де! Я мушу ще з завідуючим складом порадитись...

— З завідуючим? Тобто з паном Крульницьким? О, я з ним уже говорила, він має якийсь там плян... Та я його зараз до вас пришлю порадитись, а ввечері завтра я пришлю жінок, щоб усе те забрали... Та що там їх присилати, коли на чолі стоїть ваша, пане магістер, жінка. То пані вже сама з паном магістром договориться....

Референт бачив, що його бито скрізь: і на складі, і у власній хаті, і тільки покійно схилився:

— Прошу пані добродійко, як пані добродійці буде зручніше.

Він підводився з місця для чемного прощання, але бабця обходила навколо офіційного столу, обіймала магістра за шию і дзвінко цоломкала в обидві щоки.

— Завжди так роби, синцю, завжди так роби. Як ми про себе не подумаємо, то хто про нас подумає? Помагай своїм, синцю, і Бог тобі допоможе!

Розчулений магістер схилився над ручкою, а бабця переможно випликала з канцелярії і йшла до складу.

— Слушайте, пане Крульницький, харчовий референт хоче дати трохи харчів для студентів, то оце ми з вами мусимо порадитись, як то краще зробити. Він до вас мене прислав.

Завскладом безпомічно оглядався, шукаючи виходу, але бабця вела невблаганно розмову далі:

— Чи збиратимемо по бльоках, чи просто запропонуємо людям зректись трохи харчів? Ось у вас належить тижнево 105 грамів масла. Хто там ті 5 грамів коли видить? Нехай люди зречуться, а ви то складете докупи і таки й вийде студентам досить... Скільки у нас в таборі людей? 2500? О, бачите скільки? То як помножимо це на 5, — бабця вже брала папір і вираховувала, а зав. складом намагався виправдатися:

— Але прошу пані добродійку, ми все точно важимо.. Як належить 105, то так і даємо 105.

— І добре робите, пане завідувачу, добре робите. Але цим разом, я певна, люди згодяться, щоб їм таки раз не доважити... Ого-го, — втішено відхилилася вона од паперу, — та це й вийде аж 12,5 кг.! Дамо на Мюнхен, дамо й на Ерланген! Це ви добре придумали, пане Крульницький, їй Богу добре — добре. Я б сама до такого ніколи не подумалася. Що

не кажіть, чоловіча голова, то не бабська! Отак непомітно і зберемо для молоді! Це у вас просто геніяльна думка, мій пане!

Розгублений завідувач ніяково вклонився і дякував за добру думку, а бабця вже поспішала до хати харчового референта.

— Добрий день, пані докторова, — віталася вона солодко з його дружиною. — А я оце від вашого чоловіка. Хоче він дати допомогу студентам, але треба, щоб жінки допомогли, бо, знаєте, поміж нас казавши, що там ті хлопці на провіянтах розуміються. Їм аби сісти та з'їсти те, що жінка наготовить. Ну, ми й подумали, кому найкраще за це взятися, як не вам: хай люди не кажуть, що ви тільки сидите та торти накручуєте, нехай побачать, що жінка може зробити, коли візьметься... А ще така бойова, як ви! Беріться, серденько, беріться, бо без вас, їй-Богу, не дам собі ради. А ми всі вам допоможемо. Правда, донцю, ти теж допоможеш, — зверталась вона до доньки пана магістра, що дивилась на неї широко-розкритими очима. — Підемо, спакуємо, одішлемо, а там студенти нас згадають і скажуть: "Нехай легенько буде тим рукам, що нам те пакували".

У дівчинки розгорялися очі, і вона просилася:

— і я з вами піду пакувати, добре, мамо?

— Підеш, підеш, — дозволяла їй ласкаво бабця.

— Учися своїм помагати, бачиш, як твої тато і мама працюють для своїх людей, то й ти повинна так робити, як виростеш. Будеш?

— Буду, — радісно згоджувалась дівчина, з гордістю дивлячись на маму, якій не лишалося нічого іншого, як тільки умовитися, де і коли буде вона пакувати посилки.

— От і добре, от і дякую, — прощалася бабця, — а я піду ще до хлопців, бо хто зна, що вони там наробили, за цими клопатами у них вчора не була.

— Хлопці! Увага! Бабця йде, — перелякано гукав один з мешканців "хлопчачої кімнати", виглянувши у вікно, — Гайда, швидше відчиняйте вікно!

В хаті зчинилась метушня — Юрко, вставай, годі тобі вилежуватися, оно бабця йде, — смикав один заспалоного товариша, тим часом, як інший відчиняв вікно, а третій кидався по віника.

— Ага, попавсь, бабцин улюбленець! Сміявся, як вона мене в мій дижур вичитувала, а тепер і тобі перепаде!

— Е, я ще встигну, — вимахнув той віником посеред хати, але бабцин голос спинив його:

— Не встигнеш, голубе, не встигнеш! і не роби даром бурю посеред хати. Хіба я вас так вчила вимітати хату? А де мокра шматка? А де попідкочувані коці на ліжках! А накурено, хоч сокиру в хаті вішай!

— Та вікно одчинено, — боронився хтось з хлопців.

— Бачила, як одчиняли. А хто то одчиняв? Признавайтесь, хто то одчиняв, бо рукав без гудзика, і сорочка майорить, як прапор на вітрі. Це в котрого

так?

— У мене — винився високий бльондин, — тільки вчора одірвався...

— Ромцю, у тебе? — з жалем говорила бабця, заковуючи йому маринарку і витягаючи рукав сорочки. — А я тебе все хвалила, що порядний хлопець.

— То він тільки, коли до дівчат збирається, — вигукнув Влодко, шаруючи мокрою шматкою під ліжками.

— Но, но, не заздри, роби собі своє, — зауважила бабця, швидко мотаючи головою взад і вперед. — Дівчата, дівчатами, а дружба дружбою... А чия черга по обід їти?

— Моя, — кидався которийсь на бляшанки зпід консерв, що правили за начиння для обіду.

— То йди, а я тут підожду. Бо певна, що вчора ніхто, мабуть, і по обід не ходив, бо мене не було. Напихалися сухим хлібом, та й сиділи так до вечора.

— Та коли щодня той горох, — чулася чиясь скарга, але бабцю це не зворушувало.

— і горох від Бога. Мій син, Ромцю, був у 41 році на Україні, та казав, що коли б не горох, німці чисто людей голодом виморили б. Дякуй Богові та людям, що ще горох є. Нема чого з себе паничків робити. У вас на Гуцульщині були часи, що чоловік і сухому вісяникові радів.

— Та я хіба що, — виправдувався хлопець, — я нічого, їм і дякую, тільки не все охота є йти по той горох та вистоювати в черзі з годину...

— Не гніви Бога, не гніви, — дорікала йому бабця, — краще берися та помий горнятка, наставили тут цілу купу, неначе коло кожного кельнерка є або бодай рідна жінка. Глянули б ваші панни, які ви нехлюйчики, жадна і до танцю з вами не пішла б.

Почекавши, поки в кімнаті зробився порядок і поки був принесений з черги обід, бабця йшла до себе обідати, а далі починалася знову зачарована орбіта таборової праці: кравецька майстерня, де бабця мусіла асистувати при пробі, чи при краянні; нарада якоїсь комісії, візита до хворого в шпиталі, прийняття почесних гостей до табору, чи чергова буря у одягового референта за пару черевиків число сорок і чотири.

— Чи я тому винна, пане референте, що Господь мені на кару послав ту дитину? Подивилися б ви самі: щупле, марне, а ногу розтягнув йому Господь аж на сорок і четверте число. Вже будьте добрі, пошукайте, не ходити ж йому босому...

Референт пробував щось говорити про свої обов'язки, труднощі, втому, про несправедливі нарікання і безчельність таборян, що приходять до нього і вдень і вночі з усякими дрібницями, — але нічого не помагало. Бабця сиділа у нього каміничком, на все мала відповідь, охала, хитала головою, картала людей наших і взагалі всіх, але виходила тільки тоді, коли знесилений референт ліз десь до якоїсь особливої пачки і діставав відтіля черевики потрібного розміру.

Докінчення на ст. 16

У 10-ЛІТТЯ

Чи це справді 10 років, як не стало між нами Софії Яблонської? Одного лютого ранку виїхала вона зі свого острова до Парижу і десь більш, як на половині дороги її мале авто придавив великий вантажник. Так закінчилось життя тієї, що внесла стільки нового в наше життя і нашу літературу.

Так воно сталося. Немов навмисне вибрала вона собі такий спосіб, щоб відійти. Бо й не могла вона вмерти від хвороби у себе в ліжку чи десь у шпиталі. Ні, такого не могло бути!

Бо й справді, звідкіля взялась вона? Чи в нормальних умовах могла б вона заіснувати у нашому галицькому суспільстві? Може й так, а може й ні. Треба було Першій світовій війни, щоб викинути її родину до Ростова над Доном, треба було збірного повороту в трудні умовини галицького села. Вся її родина навчилася промишляти. Але нікому не впало на думку виїхати за кордон, як це зробила Софія. В її молодій уяві Париж зарисувався, як міст до щастя. Чи він оправдав себе, не знаємо. Але звідтіля простелилась їй дорога до Марокко, а потім на Далекий Схід. Коли їй прийшла думка писати, не знаємо. Але вже в Маракеші її тягнуло до того, а в Індокитаю тим більше. І так постало — "Чар Марокко", "Далекі обрії" та й інші її книжки.

Пригадую собі її перший приїзд до Львова. Це була тендітна чорнявка з усіма прикметами світової дами. Це могло бути в 1933 р. Вона відвідала нас у "Новій Хаті", де появилася її "Чар Марокко". Пригадую собі її блискучі чорні очі, що рідко колинебудь спочивали. Вона цікавилася усім, що могло їй принести користь. Але не забувала нічого, що лежало на дорозі її письменницького шляху. Привезла з собою рукопис нового твору, що його хотіла публікувати. Я подивлялася її зручність у взаєминах із людьми.

А в другий її приїзд було все йнакше. Вона приїхала з чоловіком-французом і зайшла до кооперативи "Українське Народне Мистецтво" при вул Коцюшка. Щось немов відлетіло з її чару. Вона стала більш реальною, тим більше, що вже зарисувалось материнство в її постаті. Розглядала речі в нашій кооперативі, що могли б їй придатися. Про її творчість ми не говорили, бо вона вже домовилася із "Ділом", про видання дальших її творів. Поїхала з чоловіком у Карпати, щоб йому показати красу наших гір.

Вибух Другої світової війни перервав наш зв'язок. Довгі роки ми не знали нічого про себе. Зайняті своїм горем ми забули про Софію Яблонську. Врешті, коли ми опинились за морем, почули одного дня, що Софія живе у Франції. З хвилиною, коли Індокитай уже не належав до Франції, вона зі своєю родиною прибула додому. Окрім чоловіка в неї було трьох синів.

Ми тут підбудували своє існування, а вона у Франції розв'язувала завдання материнства. Аж коли останній син пішов із хати, чоловік помер, тоді Софія знов стала тією, "що шукає". Найперше свого дому. Знайшла острів, що був висунений у море і там побудувалась. А потім стала шукати своїх.

Письменниця Софія Яблонська

В Сарселі її прийняли дуже привітно. Вона розказала про свої пляни, які стосувались французького видання її книжок. Її підтримали в тому, порадили перекладача. Але зайнятись тим не могли. Та вона знайшла іншу спільницю до цього діла. Марта Калитовська погодилася їй допомогти.

І так вони замешкали на острові. Марта Калитовська і її шукання краси, немов це було б її життєвим завданням. Треба було квітів? Треба було трави? Там треба підкопати, а там треба вирівняти

Все це Марта розуміла й підтримувала. А в довгі зимові вечори можна взятись і за літературу. І так постала їх приязнь, що перетривала смерть.

Сьогодні на острові живе Марта. Все залишилось там так, як було за Софії. На весні ростуть квіти й кущі, влітку приїжджають сини Софії зі своїми дітьми. А восени і зимою іде літературна праця. Марта накреслила собі плян і здійснює його по волі. Вже появилася книжка оповідань українською мовою і друга книжка французькою мовою. Вийшла книжка про батька Софії. Підготовляються дальші видання в такому порядку, як це назначила ще Софія. Не так уже мало, коли врахувати, що проминуло десять літ.

Так, десять літ. Це доволі довгий шмат часу, в якому можна б забути письменницю. Але вона не дає нам себе забути. Всі ми, що її знали і подивлялися, раді тому, що хтось дбає про її прославу. Навіть, коли б не появилася її твори у новому виді, вона залишилась у нашій пам'яті, як рідкісна квітка, що зацвіла на чужому ґрунті.

Л.Б.

Звертаємо увагу, що від 1-го січня 1981 р. передплата "Нашого Життя" вносить 13.00 дол.

СТАРІ ЛИСТИ.

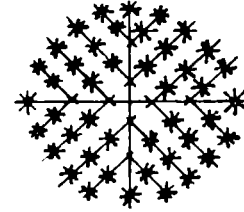
Старі листи — сухе осіннє листя,
немов говорять про минуле літо.
Та се не так, як молоде кохання,
та се не те, що зелень соковита.
Улітку щось тут діялось, щось снилось,
листки росли любовними листами.
У всесвітах жили ще ясні зорі,
шаліли в небозворах разом з нами.
На безбережних віддалях світляних
погасло те, що вчора ще горіло.
Вже й попіл вихолов від зоряних зударів.
Чарівні літа дні на прах зотпіли.
Старі листи — сухе осіннє листя,
Щось там говорять про минуле літо:
та се не так, як молоде кохання,
та се не те, що зелень соковита.

ПЛАЩ МИНУЛОГО.

Піду, загорнуся у плащ
минулих днів, погаслого кохання,
по кишенях шукатиму
завчасно стишеного сподівання:
Невиплаканих сліз гіркої муки,
безглуздо-непотрібної розлуки.
Знайду скалки колючі там,
поріжу пальці, кров поллеться.
Вже й не захочу завернути
сполошені хвилини щастя —
відкину все, що прогуло безслідно
і може — житиму свobodно.

ПРОЩА.

Закрию очі тихим сном,
загорнуся веріткою ночей самотних,
забуду все, що за вікном
заслалось привидам тривоги трагічних.
Пробуджуся до ранків голосних,
прославлю сонця хід і дощ,
пропахнуся красою трав рясних.
Пройду стежки прощальних прощ.

ВИСЛІД ЛІТЕРАТУРНОГО КОНКУРСУ ІМ. ЛЕСІ І ПЕТРА КОВАЛЕВИХ

Жюрі конкурсу з фонду ім. Лесі і Петра Ковалевих у складі: д-р Ася Гумецька, д-р Лариса Онишкевич і д-р Мирослава Знаєнко після прочитання надісланих на конкурс творів 12-ти авторів признало:

Перше місце: "Йдемо власним шляхом" — автор Іван Смолій.
Друге місце: за оповідання "Витязь лицарського турніру" — автор Володимир Барагура.
Третє місце за оповідання "Плач новобранця" — автор Віталій Бендер.

Крім того жюрі відзначило твір "Пориви" — автор Юрій Тис

Відзначено теж оповідання для молоді "Казка про гордого боярина Марка Путятича", "Срібна гривна", "Характерник з Січі" і "Гетьманська булава" — автор Віктор Гриньовський.

Грошові нагороди:
Іван Смолій за перше місце — 500.00 дол.
Володимир Барагура за друге місце — 200.00 дол.
Віталій Бендер за третє місце — 100.00 дол.
будуть вручені під час XIX Конвенції СУА, яка відбудеться 25-27 травня 1981 р. у Філядельфії.
Докладний час і місце будуть подані згодом.

СОЮЗ УКРАЇНОК АМЕРИКИ ЛІТЕРАТУРНИЙ КОНКУРС ІМ. ЛЕСІ І ПЕТРА КОВАЛЕВИХ

НА ІСТОРИЧНУ ПОВІСТЬ АБО ОПОВІДАННЯ

Згідно з бажанням фундаторів, твір повинен мати позитивне, державницьке наświetлення, при чому тему можна зачерпнути з будь-якого відтинку української історії.
Твори у трьох примірниках, переписані на друкарській машинці треба надсилати до 31-го грудня 1981 р. Допускається до конкурсу теж друковані твори. Склад жюрі буде поданий своєчасно. На нагороди передбачено 800.00 дол.
Заохочуємо письменників до участі та просимо надсилати твори на адресу:
UNWLA 108 Second Ave.
New York, N. Y. 10003

Діловий Комітет

ЩИРО ВІТАЄМО НОВИХ ЧЛЕНОК

75-ий ВІДДІЛ СУА МЕЙПЕЛВУД, Н.Дж.: Соня Дубас, Оля Смик, Галя Поручинська, Стефі Ванніс, Дарія Менцінська.

83-ий ВІДДІЛ СУА НЬЮ-ЙОРК: Ірина Голіят, Марія Скасків.
86-ий ВІДДІЛ СУА НЬЮАРК, Н.Дж.: Катруся Іваницька, Оріся Паславська, Ольга Тритяк, Марія Юркевич.

Тільки між нами і телефонами

АКАДЕМІЇ — ЧИ КОНЦЕРТИ?

Недавно відбувались по наших громадах січневі академії або концерти. В березні будуть шевченківські святкування, а серед них і академії і концерти і дитячі пописи.

В мене є знайомий, професор Т., якого дуже нервувало, коли названо якесь свято "академією", а там і маленькі діти випробовували свої голосочки й пам'ять і не раз солісти ушкваряють не одну жартівливу пісеньку, яка ніяк не пов'язана з темою свята, а часом і танцюристи вибивають гопака аж естрада труситься.

Що коли і як назвати, та яку добирати до чого програму? Мій знайомий мене так поінформував.

— Пані Любо, слово "академія" має досить цікаве походження, що й дещо пояснює його сьогоднішнє застосування. На передмісті Атен був гарний сад навколо могили де мав спочивати герой Академ. (Про його героїство та заслуги є різні легенди). Цей сад назвали академією. Філософ Платон проводив наукові дискусії в цім саді. В давній грецькій культурі слово "герой" означало "дух визначних осіб", які ніби ставали посередниками між людьми й богами. Було повір'я, що якщо героїв не шанували, вони могли бути небезпечними.

В наших громадах з'єднано два поняття. Крім відомих наукових академій (інституцій), улаштувано академії — святкування в честь героїв.

— О, пане професоре, мені дещо прояснюється в цій справі! Отже з академією пов'язаний певний тон та програма?

— Саме так, пані Любо! Тому академії це поважні, наукові, збори на пошану одного чи більше осіб і тому мусять бути витримані в серйозному тоні, на них мусять бути тільки серйозні точки програми.

— А концерт на таку саму тему?

— Тема може бути така сама, але стиль і атмосфера інші! На концерті можна давати різно-

рідні точки на дану тему. Після виступів можна оплескувати виконавців. Важливим є вдержати якийсь один рівень всіх точок. Якщо запрошується професійних осіб, то поруч них не дається слабих аматорів, чи дитячих груп. Для цього можна улаштувати свято-попис, де можна дитина може "показувати" що вона навчилася про Шевченка чи про Франка.

— Що ще є дуже важливе для успішної програми і святкування, пане професоре?

— Треба все добре плянувати. Не можна переобтяжувати програми! Коли це є академія себто, поважне свято для дорослих осіб, то доповідь може мати 20 хвилин; можна мати й 2 доповіді, але ціла програма не повинна бути довша, як 1½ години. Коли це концерт, то доповідь треба обмежити до 15 хвилин. Хор, чи солісти можуть давати по кілька точок, але не домінувати програми! Треба пам'ятати чи це концерт в чиюсь честь чи пам'ять, чи концерт даного хору! Отже 15 хвилин на виконання також максимум. Такі концерти не повинні тривати довше як 2 години і пів (це включає перерву). Недавно я був на вечорі одного поета. Там крім доповіді про нього й читання його творів, було ще 4 музичні сольові точки. Непотрібно наповнено так програму.

— Ох, як багато людей нарікає на довжелезні нудні, перевантажені програми! А ще коли крім наших, запрошують різних чужих політиків!

— О, добре, що ви згадали про них. На академії не запрошується місцевих політиків, які люблять робити жарти з кожної теми і пропонувати свою кандидатуру. Їх просити на концерти. Та тоді так укладається програму, щоб вони не сиділи на промовах, яких не розуміють. Виступ політиків давати в першій частині, коло якоїсь музичної точки, а тоді, коли є доповідь, вони можуть вийти.

— Дякую вам пане професоре! Щоб тільки всі могли з ваших порад скористати!

АКАДЕМІЇ

- це святкова, серйозна програма, без веселих-жартівливих точок в честь героя чи визначної особи;
- точок не оплесується.
- доповідь може бути на 20 хв.;
- можна мати навіть кілька доповідей;
- ціла програма не повинна тривати довше як 1 і пів години;
- діти не беруть участі в такій програмі.

КОНЦЕРТ

- програма з різнорідних точок у пошану якоїсь події чи особи;
- доповідь має бути коротка — максимум 15 хвилин;
- до програми запрошується виконавців приблизно одного рівня, себто або професійних осіб або аматорів. Не годиться включати до програми і відомих професійних виконавців і аматорів;
- одна особа чи група не повинна домінувати над цілою програмою (наприклад хор може заспівати тільки 3-4 пісні);

Просила мене одна з пластових виховниць молодшого покоління, написати в юнацькому журналі колись на тему відношення молоді до тих, лише трохи старших за них в нашому середовищі, що виконують обов'язки учителів, виховників у молодечих організаціях чи в господарському житті. Конкретно йдеться їй про вживання форми "Ви" і "Ти", яке так незрозуміле для родженої вже тут в Америці дівчата, що живцем перекладає кожне слово з англійської мови або постійно ті дві мови переплітає.

Роздумуючи над тим проханням і причиною його, здається мені, що не досить писати про таку справу лише в юнацькому журналі ще й з ризиком, що молоді читачі не будуть охочі того читати. Тут важливіше звертатися з цим до батьків, а зокрема до матерів. Бож хто, як не мама має вяснити ті так тонкі мовні та звичаєві різниці?

А треба ці різниці пояснити дітям досить рано, подаючи приклади з інших мов, де також вони існують, щоб не викликувати у дітей почуття, нібито в чомусь тільки вони мусять бути інакші від свого оточення. Не йдеться так про привертання давніх, традиційних звичаїв, коли правилом було в українській родині звертатися до батьків з формою "Ви", або "через третю особу" (як було до речі в родині моїх батьків). Те, що мала на увазі наша молода виховниця, було зрозуміння поваги, яка повинна існувати поміж тими, яких виховується і тими, що взяли за себе відповідальне діло. Не важливе чи відстань років між ними мала чи більша, а важливе відчуття, коли і кого можна уважати товаришем, а кого ні.

Це маленьке слівце "Ви", ужите відповідно до місця і ситуації, викликає відразу потрібне відношення і настрої. Тільки, щоби наші діти знали чому

Докінчення: АКАДЕМІЇ

- всі точки мають бути пов'язані з темою концерту;
- довжина програми: максимум 2 і пів години;
- якщо запрошується місцевих політиків говорити на концерті, тоді укладати програму так, щоб вони не мусіли сидіти під час доповідей, яких не розуміють;
- якщо є видруковані програмки концерту, тоді непотрібно ще додатково заповідати кожну точку зі сцени;
- особа, що переводить програму не мусить дякувати кожному виконавцеві на сцені й давати ще свою оцінку даної точки;
- при кінці програми непотрібно дякувати всім виконавцям зокрема, бо це вже публіка зробила своїми оплесками. Організатори програми це мають зробити за сценою, а пізніше ще й листовно.
- якщо виконавцям призначена якась винагорода, чи віддається гроші за кошти подорожі — це полагоджувати чеком, подавати його в коверті. Ніколи не давати готівку в руки.

ТИ І ВИ

С. Ш.

Яка краса це перше ВИ,
Цей перший погляд і вітання,
І перші загадки й питання
У жестах рук та голови!

Багато-хто з нас любить ТИ
А я до ВИ схилиюсь більше,
Коли ще все нове та інше
І в серці стільки теплоти!

Ми ще імен своїх не знаєм —
Навіщо серцю імена?
Ми тільки-но в очах читаєм
Душі жагучі письменна!

Ще наші душі не розкриті,
Ще кожен загадка для нас,
Й обом нам дорогі ці миті,
Цей чарівний знайомства час.

І хай на нас чекає близькість,
Що дозволяє бути на ТИ,
І у стосунках і у мислі
Я ВИ волів би зберегти!

*Сосновка
1972*

СВЯТОСЛАВ КАРАВАНСЬКИЙ

саме так треба звертатися до старших за них віком чи стажем, чому на місці "Ю" не завжди можна у нас сказати "Ти". Але власне це належить до культури мови і звичаїв нашого народу, і тому наші теперішні молоді батьки повинні навчати цього своїх дітей рівночасно з загальними правилами культурної поведінки.

ПІДГОТОВКА АНТОЛОГІЇ УКРАЇНСЬКОЇ ДРАМИ В ПЕРЕКЛАДІ

Управа НТШ Америки недавно призначила тисячу доларів на технічне викінчення антології модерної української драми в перекладі на англійську мову, що її підготовляє д-р Лариса Залеська Онишкевич. До антології входитимуть такі драми: "У пущі" Лесі Українки, "Майстри часу" Івана Кочерги, "Пророк" Володимира Винниченка, "Героїня помирає в першому акті" Людмили Коваленко, "Планета Сперанта" Олексія Коломийця та "Голод" Богдана Бойчука. Драми перекладали різні особи. Редакція тексту є д-р Онишкевич, а д-р Дейл Кол (режисер і лінгвіст з Принстонського університету) займався редагуванням перекладу під оглядом сценічного примінення. Антологія буде готова до друку на весні.

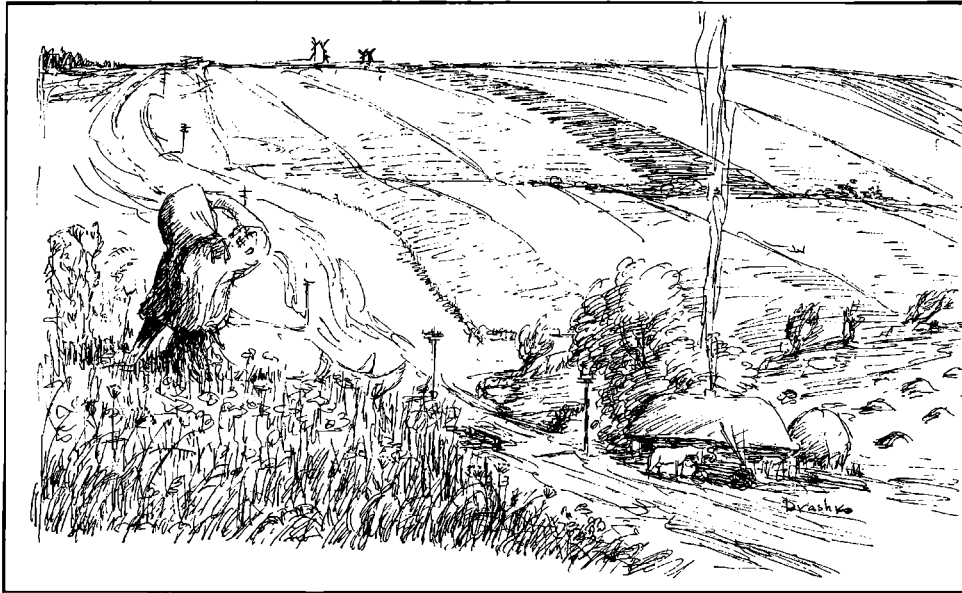

Рис. Дразко

ВІТАЄМО З УРОДИНАМИ

3-го лютого — день народження ДАРІЇ Ю. ГУСЯК
Адреса: 281 370 Волочиськ 1, Хмельницької Обл., вул. Залізнична 48
25-го лютого — день народження ЗОЇ О. ДІДЕНКО
Адреса: 261 723 село Корнин Житомирської Обл., пров. Фруктовий 5
26-го лютого — день народження СТЕПАНА Є. СЕПЕЛЯКА

ПРИВІТАЙМО З УРОДИНАМИ У БЕРЕЗНІ

22-го березня — день народження МИХАЇЛА Г. ОСАДЧОГО
Адреса в засланні: 169420, Коми АССР, Троицко-Печорский р-н, с. Мильва ул. Юбилейная, 14, кв. 7
28-го березня — день народження ЮРІЯ Р. ШУХЕВИЧА

Адреса в тюрмі: 422950, Татарстан, г. Чистополь, учр. У-148/ст.-4 Для листів з-за кордону: Москва, п/я 5110/1-у
30-го березня — день народження ВАСИЛЯ П. ФЕДОРЕНКА
Адреса змінена, невідома

ПРИВІТАЙМО З УРОДИНАМИ В КВІТНІ

1-го квітня — день народження ВАДИМА В. СМОГИТЕЛЯ
13. XII. 80 — мав звільнитися
21-го квітня — день народження ЗОРЯНА В. ПОПАДЮКА
Адреса змінена, невідома
25-го квітня — день народження ГЕОРГІЯ (ЮРІЯ) В. БАДЗЬЯ
Адреса в таборі невідома. Для листів із-за кордону можна користуватися адресою: Москва, п/я 5110/1 — ЖХ.

Докінчення: БАБЦЯ ЗАЙКІВСЬКА

Бабця брала черевики під паху, дякувала, усміхалась і виходила. Ішла величезним таборовим двором, вишукуючи вузьенькі самітні доріжки і притискувала черевики до серця.

— Ромцю, мій Ромцю, — кричало беззвучно її серце. — Чи тобі там десь далеко принесе хто черевики? Чи може б'еш свої ноги об чужі дороги і камінь здирає тобі шкіру аж до м'яса? Чи знайдеться там добра рука, що тобі ті рани перев'яже? Ромцю мій, сину мій, я ж твої ніженьки малими вицілювала, я ж шарпетки тоненько церувала, щоб не було тобі гудзика, а тепер мені вже на серці туга намуляла, не знаю, як воно ще і витримує? Боже мій, караєш мене за мої гріхи, але його пожалій і прости. Не карай його, Господи, бережи його! Хоч не для мене, хай його ніколи вже не побачу, але дай,

Господи, йому побачити те за що терпить. Дай йому, Господи, побачити вільну Україну, збережи його до тої хвилини! А Україна та мусить бути, Господи, мусить! Стільки крові, сліз, горя, муки все терпимо, але Україна таки мусить бути, хоч би мені серце на чотири чвірки розірвалося!

Світло з бараків упало на стежку, і бабця швиденько витерла очі. Серце ще стискалося від болю, але бабця вже весело заходила до кімнати.

— На, хлопче, маєш черевики! Трохи референта до смерті не заморила, поки випросила. Як іще котрий з таким числом прийде, то скажіть мені — одразу ляжу і помру, а не буду йому черевиків виходжувати. Ану примірай, чи добрі.

Передрук з "Громадянки" ч. 4 — 1946 р. Вид. Об'єднання українських жінок на еміграції.

СПОГАДИ — ВІЙНА І ВИЗВОЛЬНІ ЗМАГАННЯ

Продовження

Треба ще згадати, що приїхавши на село, ми взялися за обрібку плянтації, себто городу. Перш усього хотіли цим доказати, що з інтелігента сякий-такий господар може вийти, а от із селянина без науки таки інтелігента не буде. По-друге, не хотіли сидіти в Шурки на шії та й скрутно таки було за харчі. Василь знався трохи на сільському господарстві, а я виконувала його накази. Починали працю о 4 — 5-ій зранку і працювали допізна. За цим особливо пильно слідувала мати Дениса. Прийде, було, на плянтацію, де ми розвели город, стане, підпретється рукою й зітха, що нічого з цього не виросте. Але город таки, на здивування всіх, вийшов на славу. Ми, правда, не їли овочів із праці власних рук, бо Василя викликали незабаром до Києва, але Шура нам розказувала.

Одного дня на четвертому або п'ятому тижні Великого посту в'їхала на подвір'я підвода з соломою. З-під соломи висунулася могутня постать Миколи Міхновського. На заклик Шури прибігли ми з городу, як були.

— Так от ти, як Цінцінат, покинув сенат і взявся за рало! — сміявся він, вітаючись і струшуючи з себе солому.

— Не смійся, брате, і тебе примушу до цього, — відповів Василь, радіючи, що бачить його живим і здоровим. Всі тішилися, бо за Миколу боялися, не знаючи, що з ним і де перебуває. А ще й до того він був дуже нестриманий у балачках. Шурка була до нього дуже прив'язана, а Василь уважав його найближчою собі людиною. Цілий день пішов на оповідання й розмови.

Слідуючого ранку Василь став будити його о 5-ій годині — Дяденьку, на роботу! — як він, жартуючи, не раз називав Миколу. Але той відмовився від праці, кажучи, що йому треба день або два, щоб переставити себе з "адвоката на селянина". — Де ж таки, 40 років був "тілігентом-брехунцем, а тепер робися сільським робітником... Я ж не був у сенаті, як ти, і не маю прикладу Цінціната

— Ну, гаразд, але пам'ятай, що з крокетом та іншими панськими витребеньками тепер покінчено! — заявив йому Василь.

Коли ж нарешті "дяденька" о 9-ій годині встали і прийшли з покірним запитанням, "що накажете робити?", то з його помочі вийшла мала потіха. В нього була вдача Василевого діда, а його батька. Так ретельно брався до всього, що "перестаряється" було, і з роботи нічого не вийде. Пам'ятаю, як раз загадав йому Василь окопати грушку в саді. Микола зняв піджак і взявся за оботу. Сопів, сопів над нею, а коли Василь прийшов перевірити його роботу, то махнув рукою і сказав:

— Пропала грушка! Подивися, що цей слон зробив? Обрізав корінці довкруги, навряд чи дасться її врятувати!

Але швидко Микола сказав, що це все ні до чого, і став жити давнім життям, як жив у Туровці, приїжджаючи на відпочинок. Вставав о 9-ій годині і шукав негайно партнера для гри в крокет або в шахи. А тому, що всі тепер були зайняті, нудьгував і нудив нас, приходючи на город.

А тих свідків на городі ми мали нераз аж за багато. Одна мати Денисова чого варта була! Сама я чула раз, як Денис їй казав:

— Тих працею не налякаєш! Під них би треба бомбу підкласти!

Денис і Миколу доводив до сказу. Правда, ми нічого не згадували йому про Денисові пляни одруження з Шурою. Але Микола не міг того стерпіти, що він засуджений на безділля, а Денис ходив на полювання.

— Як вам це подобається? — питався обурено. — Мені цього не вільно, а він не питає, що тепер заборонений час! — Справді не годилося тоді полювати, але що значила для Дениса якась заборона!

В цьому був весь Микола. Пригадую собі, як мати розказувала один епізод із його дитячих літ. Побачивши у Василя, що був тоді немовлям, хрестик на блакитній стьожці (Миколі було тоді три роки), став і собі домагатись такого. На мамині слова, що Василь собі його знайшов, схопив небожа за чуба й, не зважаючи на Василів плач, надер йому чуба, примовляючи; — А мені чому не знайшов?

Ми продовжували нашу працю коло землі. Правда, Микола кепкував із нас, кажучи, що ми вже довели селянам, що з успіхом можемо бути господарями, отже не варто продовжувати, але ми на те не зважали. А на селі весна була в повному розпалі. Деревя пускали бруньки, абрикос був у цвіту, вужі вилазили із зимових краївок і вигрівалися на сонці. На печі пишали курчата й каченята та інша малеча, що вилуплювалася із яєць. Я любила таке господарство. Гарний і спокійний настрій вливавсь в душу і глушив рештки пережитого.

Тоді то я полюбила українське село. Я пізнала його щойно, побравшись з Василем, і почала з особливою увагою придивлятися до нього. Воно зворушувало мене своєю стародавньою культурою, дарма що багато було в ньому неприйнятної для мене. Ось стара баба, що жила у нашої мами з повторним щорічним запоєм... Коли на неї найшло, то пропивала все, що мала, потім крала у мами курку і пропивала й її і вкінці знаходили під тинном в одній

сорочці. Тоді її приводили додому і баба пролежала 2-3 дні в коморі, поки не прохмелилась.. Тоді виходила, цілувала маму в руку і знов лишалась вірною і доброю робітницею на рік до нового запою. Можна б писати томи про тих людей. Де вони поділись за "диктатури пролетаріату" з голодом і колхозами? Тішуся думкою, що не дожили до "райського життя"!

Наближався день Селянського з'їзду у Києві. Село наше мало вислати делегатів. Щодня приходили селяни за різними інструкціями. Але крім селян були ще в селі студенти есери. З ними взявся говорити Микола, що не встрявав у наші "селянські" справи. Ці розмови були такі жваві, що по них не можна було знати ні крісел, ні стола на своєму місці. Бувало Василь чи хтось інший питається, чим скінчилася нарада.

— З ким? З тими ідіотами? Та ви подумайте, кажу їм: — Як же ви без викупу поділите землю, то з чого держава існуватиме? А вони на те: — Друкуватиме паперові гроші! — Ну, як вам це подобається? Студенти, а не знають, що гроші цінні золотом, яким їх можна заступити в кожен мент!

Колись вернулася Шура з лікарні і принесла вістку, що бачила німецьку частину, яка машерувала на Згуровку, де була цукроварня і маєток Кочубея. На другий день з'явилась у селі українська частина, яка мала обійти всі хати, шукаючи зброї. Прийшли і до нас. У кутку в передпокої стояла Василева дубельтівка для полювання, але вояк, як видно, на цьому не розумівся: забрав її й заарештував Василя.

— Я зараз повернусь, — сказав Василь, відходячи.

— Ну, не знаю, чи вернетесь швидко, — сказав вояк. — Я маю наказ відправити всіх, у кого знайду зброю, до Прилук.

От, подумала я, посміхаючись, діждалися своєї влади! Та це ж 35 верст в один кінець! Та все ж легше стало, що закінчилося большевицьке свавілля!

Але турбота була даремна. Арештувавши Василя, вояк дійсно поставив його за возом, на якому зложено знайдено в селі зброю. Там уже був гурт арештованих, між якими не без задоволення Василь завважив Дениса. Та враз прийшов комендант частини і, побачивши Василя, розреготався:

— Пане докторе, а ви що тут робите?

— А от тішуся, що я нарешті арештований своєю владою!

Вони лягли на траву коло церкви і пробалкали весь час, поки вояки не закінчили обшуку села. Потім Василь повернувся зі своєю дубельтівкою додому, а про Дениса ми вже пізніш нічого не чули. Його не любили селяни, а ще більше жиди, з яких він усякими ультиматумами стягав непосильну данину.

На Страсному тижні приїхала до нас дідичка-сусідка: — Ви чули новину? спитала вона ще з карети. — Я б вам дещо розказала, але боюся, що Василь Якович розсердиться...

— Я? Та Бог з вами, — відповів Василь, допо-

ПОДЯКА

43-й Відділ СУА ім. Олени Пчілки у Філядельфії складає ширу подяку пані Ірені Кашубинській, голові Округи Огайо за добродійне переведення показу ноші та показу декорування печива. З глибокою вдячністю складаємо 25.00 дол. на Пресовий Фонд "Нашого Життя"

43-й Відділ СУА ім. Олени Пчілки,
Філядельфія

ПОБАЖАННЯ

Пересилаю 25.00 дол. на Пресовий Фонд "Нашого Життя" та бажаю багато успіхів у Вашій цінній праці, яку Ви і Редакційна Колегія вкладаєте для українського жіноцтва в діаспорі

Ольга Женецька

магаючи їй вилізти з карети. — Що там за новина?

Заспокоєна його добрим настроєм, вона нарешті випалила:

— У Києві гетьмана вибрали!

Ми подивились одне на одного і розсміялися, такою абсурдною видалась нам та вістка.

— А ви не смієтесь, а подзвоніть по телефону до Прилук і почуєте самі!

Саме надійшли Микола і Шура з лікарні і підтвердили цю вістку. Окрім того Шура мала ще й другу: з Лубень подзвонили телефоном, що до нас виїхали автом В. Липинський, В. Шемет і Сава Криlach: — Треба приготувати їм щось перекусити, — сказала до мене.

Не було часу над тим застановлятися. Дідичка, вдоволена, що її новина виявилася правдивою, відїхала, Микола пішов у сад, щось міркуючи, а до Василя прийшли селяни. Тож я пішла дійсно підготувати перекуску.

Десять кого 4-ої години почули ми шум авта, що наближалось. Виявилось, що наші гості приїхали по Миколу. Він бо знав Скоропадського як коменданта 10 Корпусу, а може й ще раніш, бо наш дід, а його батько був духовником родини Скоропадських. Отже гості з'ясували йому свої заходи оточити гетьмана своїми людьми та поставити його під український вплив. Перебули вони в нашій садибі щось коло двох годин і, забравши Миколу, відїхали. Самі вони ледве чи знали про переворот більше за нас.

Селянський зїзд німці заборонили. Незабаром дійшла до нас вістка про розігнання Центральної Ради. Погано заповідалось усе й помімо того, що до німців усі ставилися з довір'ям, проте, шеміло нам серце, коли 6-го травня ми покидали Турівку. Василя викликали до Києва.

Продовження буде

Вісті з Централі

ОБІЖНИКИ

Обіжниками з 22-го грудня, 1980 р. Головна Управа пригадає своїм референткам про конечність здати звіт з перебігу Міжокружних Конференцій, що відбулися в 1979 і 1980 роках. Реченець здати звіти був 31-го січня, 1981р.

Головна Управа також нагадує референткам про підготовку програми семінарів з їхньої ділянки, які мають відбутися під час XIX Конвенції. Програми і прізвища доповідачів повинні наспіти до секретаріату Централі не пізніше 31-го березня, 1981 р.

XIX КОНВЕНЦІЯ СУА

XIX Конвенція СУА відбудеться 23-25-го травня 1981, в готелі Bellevue — Statford давніше (Fairmont Hotel) Broad and Walnut St. у Філядельфії

ВПЛАТИ НА СТИПЕНДІЇ

Виплати стипендій до Полуд. Америки повинні бути закінчені в травні, тому просимо спонзорів, які бажають оплачувати стипендії, своєчасно прислати гроші-чеки на оплату стипендії.

Просимо виставляти чеки на Союз Українок Америки, а не на імена осіб, які займаються полагодженням стипендійних справ.

Союз Українок дістав "текс екземпшен" і гроші вплачені на стипендії можна відчислити від податку.

СТИПЕНДІЇ ДО ЕВРОПИ

Початок шкільного року в Європі є у вересні і тоді виплачуємо стипендії. Просимо усіх, що бажають допомоги в цих стипендіях, посилати грошові чеки своєчасно, бо полагодження канцелярських справ зв'язаних з посилкою стипендій забирає дуже багато часу.

Дуже просимо придержуватися поданих реченців.

НА СТИПЕНДІЙНУ АКЦІЮ СУА ВПЛАТИЛИ В ГРУДНІ 1980 р.:

835.07 дол: Запис бл. п. д-ра Степана Булака, Канада (1000.00 канад доларів)

222.02 дол: 17-ий Відділ СУА, Фльоріда;

200.00 дол: Олена Площанська, Кліфтон, інж. Михайло Кміт, Торонто;

175.00 дол: Остап Миськів, Аліквіппа;

по 150.00 дол: д-р Іван і Марія Галії, Вайнленд, 68-ий Відділ СУА, Сиракузи;

130.00 дол: 106-ий Відділ СУА, Нью-Гейвен;

25.00 дол.: Анна Притула, Балтімор;

по 10.00 дол: Ангелина Талан, Балтімор, Меланія Воробець-Горох, Лідія Придаткевич, Овенсборо;

5.00 дол.: М. Янюк, Ірвінгтон.

Разом 2.122.09 дол.

Ірина Качанівська

ПОСИЛКИ ОДЕЖІ

Відділи СУА, а також приватні особи одержують від нас адреси на посилки одержу, книжок, узорів та матеріалів до вишивання, книжок тощо, але занедають повідомити про посилку, як ми це просимо подаючи адреси. Одна справа є дістати адресу, а інша вислати посилку.

Ця справа інформування у нас незадовільна і це спричинило дуже нерівномірний розподіл посилок за останні роки. Бажаємо впорядкувати це, а саме: просимо, щоб Відділи СУА, чи приватні особи, які одержали від нас адреси в останніх роках і висилають посилки, повідомити нас (Суспільна Опіка СУА), чи вони бажають взяти постійно опіку над одною, чи більше родинами та висилати їм час-від-часу одіж.

Просимо подати нам ім'я і адресу родини, організації, інституту, чи священника, на адресу яких бажаєте дальше висилати посилки.

Це є дуже важлива справа, бо в цей спосіб зможемо подати адреси потребуючих комусь іншому і розподіл посилок буде упорядкований.

Теодозія Савицька
референтка суспільної опіки

Дорогі передплатники і читачі!

Не без прикраси мусіли ми піднести ціну передплати "Нашого Життя" до 13.00 дол. на рік, а ціну поодинокого числа до 1.30 дол. З незалежних від нас причин число за січень 1981 р. прийшло до Вас пізно, тож і вістка про підвищення передплати не наспіла вчасно. Просимо тих хто вислав у цьому році річну передплату у висоті 11.00 дол. прислати додатково бракуючих 2.00 дол. Наперед дякуємо.

Вже тепер доходять деякі відгуки на підвишку. У загальному наші передплатники приймають це як нормальне явище, яке є наслідком загальної підвишки цін в тому ж за папір і друк. Але є такі, хоч нечисленні голоси яким ціна 13.00 дол. видається надто висока. Алеж коли порівняти ціну 13.00 дол. за одинадцять чисел "Нашого Життя" з ціною наприклад обіду в ресторані тоді вона не буде видаватися такою високою.

Світова Федерація Українських Жіночих Організацій

XXXIII РІК ВИДАННЯ

ЛЮТИЙ 1981

ДРУГЕ ЧИСЛО

ФОНД ЗВ'ЯЗКІВ

На останній нараді Управи СФУЖО ухвалено створити Фонд Зв'язків. Чому і як він постав і чому прийнявся?

Наша участь у Світовій Жіночій Конференції в Копенгагені і численних зустрічах і зібраннях, що її попереджували, вимагали фондів. Це стверджено в різній формі і то, ще задовго до Світової Конференції. Зв'язки коштують! Це стверджує кожна людина, що мала колинебудь діло з ними.

Світова Жіноча Конференція вже поза нами. Вона дала нам багато вказівок і навчила нас, як поводитись на міжнародньому ґрунті. Це не значить, що ми збагнули всі мудрощі того терену і що нам уже немає чого вчитися. Ні, раз-у-раз вириває нова ситуація й потреба. І якось так складається, що на це завжди потрібні гроші. Чи то уложити "папір" на якусь тему, чи то здобути якусь книжку, чи врешті поїхати кудись. Все це коштує і вимагає грошей.

Щоправда, ми ділимося тими видатками. Наші складові організації самі мають зв'язки і знають, що це коштовна частина нашої роботи. До Копенгагену вибралося 22 учасниці і в тому лиш трьом ми заплатили кошти дороги й прожитку. А 19 учасниць оплатили наші складові організації або й поїхали за свої гроші. Але як сказано — кошти дороги це ще не вся витрата. До зв'язків зараховуємо всі витрати взаємин

із чужими організаціями, як членська вкладка (якщо ми є там членом), зустрічі, поїздки, а окрім того кошти наших матеріалів, що ми для них готуємо.

Наприклад — Світовий Рух Матерів у Парижі. Він бореться з матеріальними труднощами й треба його підтримати. Для нас важливе його існування. Він має консультативний статус в ОН, і ми користуємося з того. Наша референтка зв'язків мгр. Олена Процюк з його доручення належить до двох комісій в Об'єднаних Націях.

Або Генеральна Федерація Жіночих Клюбів. Ця могутня організація дуже впливова в Америці. Має вона й міжнародній сектор, в якому ми є членом, і недавно заснувала Комісію Прав Людини. Для нас важливо є туди належати, платити вкладку і брати участь в її Конвенціях.

Вже й не згадуємо про інші наші зв'язки, а між ними Декаду Жіночого Поступу при Об'єднаних Націях. З ними мусимо втримувати контакт, а головне — брати участь в їхніх зустрічах і нарадах. Мусимо шукати контакту з іншими екзильними жіночими організаціями, що дбають про свою батьківщину.

Ось чому нам потрібний Фонд Зв'язків! Про нього мусимо пам'ятати, його скріплювати і підтримувати. Інакше не підемо вперед у цьому нашому змаганні.

ГОЛОВА СФУЖО У ВІННІПЕГУ

Голова СФУЖО Л. Бурачинська використала свою поїздку до Вінніпегу під час Свят, щоб зложити візиту Митрополитові Кир Максимові. Була разом із Вірою Бучинською, заступницею. Обидві зустрілись із Митрополитом у новозбудованій залі засідань. У розмові порушили справу Декади Української Родини, що була ухвалена Президією СКВУ. Владика розказав про ухвалення Декади на синоді латинських єпископів у жовтні і українських єпископів у листопаді 1980 р. А тепер уже намітили програму для виконання її. Обидві пані задумали самі взяти це у свій плян праці. Після обговорення кількох тем обидві пані попрощалися.

Дня 13-го січня 1981 р. голова зустрілась із Організаційною Комісією у Вінніпегу. Наряду скликано в домі Є. Михайлишин. Голова Комісії Іванна Зельська була відсутня. Членки Комісії зійшлися, щоб послухати, що розкаже голова СФУЖО. Лідія Бурачинська не затрималась на минулому, бо про те сказано було членкам недавно на сходах комісії 16-го листопада 1980. Розказала про пляни СФУЖО у справі Декади Української Родини, Конференції СФУЖО в Австралії та підготовки до IV. Конгресу СФУЖО у Філядельфії. Пані ще поставили кілька питань. Потім присутні засіли до стола з перекусками й солодким і розмова пішла більш невимушено. Так закінчилася зустріч із Організаційною Комісією СФУЖО.

КОНФЕРЕНЦІЯ СФУЖО В АВСТРАЛІЇ

У травні 1981 р. відбудеться в Мельборні Конференція СФУЖО. Це вперше улаштуємо її в Австралії для скріплення взаємин із нашими складовими організаціями — Союзом Українок Австралії й Об'єднанням Українських Православних Сестрицтв в Австралії й Новій Зеландії.

СФУЖО буде репрезентувати Анна Марія Баран, організаційна референтка. Вона виїде з Саскатуну, де вона проживає, у травні ц.р. Першою її зупинкою буде м. Мельборн, де є осідок Союзу Українок Австралії. Тут відбудеться Конференція СФУЖО у двох днях (2 - 3 травня). Потім звідтіля поїде до Аделаїди, де її привітає Стей-

УКРАЇНСЬКИЙ РУШНИК

В Українському Музеї в Римі є кімната Блаженнішого Кир Йосифа, в якій різні організації вмістили свої окремі подарунки, призначені для нього. Світова Федерація Українських Жіночих Організацій (СФУЖО) задумала прилучитися до того. Цю справу обговорено на Нарадах Управи. Лариса Вацке, референтка народного мистецтва, порадила подарувати рушник з Подніпров'я. Такий можна було дістати в Едмондтоні, де відбувся курс вишивання таких рушників.

І дійсно, за деякий час Антонія Кучер, членка Комісії Народного Мистецтва, інструкторка, яка провадила той курс, запропонувала такий рушник. Ми подякували й просили цей рушник прислати. За якийсь час прийшов той рушник, звинений на картоновій рольці. Коли ми розвинули його частинно, побачили чудову квітчасту вишивку Полтавщини. Справді дуже гарний подарунок!

Тепер як його передати? Посилати поштою не хотілося, бо невідомо, як дійде. Скоро трапилась нагода. Наша бюрова працівниця Оксана Гораєцька вибралась із дочкою Галею відсвяткувати Різдво у Римі. У неї там два сини. Вона погодилась це передати.

Ми написали відповідного листа та ще й додали окремий опис рушника. Залучили це до рушника й передали пані Оксані з проханням — вручити це особисто. Пані Оксана, прибувши до Риму, натішилась синами, а потім зголосилась на авдієнцію. Блаженніший Патріарх знає її, як матір двох синів, що навчаються — один на богословських студіях, а другий у малій семінарії. Вона розказала про те, як ми здобули цей рушник, розказала про авторку Антонію Кучер і про наше бажання, щоб він був вміщений у тій кімнаті. Рушник дуже подобався Блаженнішому. Він висловив подяку спершу їй, а потім листом організації. Ми дуже раді, що з допомогою Лариси Вацке в Антонії Кучер могли зложити такий гідний подарунок у Римі.

Рушник із Подніпров'я, виконала Антонія Кучер, членка Комісії Народного Мистецтва в Едмондтоні. Цей рушник передано в подарунку Блаженнішому для його кімнати в Українському Музеї в Римі.

Rushnyk — presented as a gift by the WFUWO to Patriarch Joseph Slipyj

това Управа Півд. Австралії. У поворотній дорозі А.М. Баран загостить до Сіднею, найбільшого осідку українців (16 - 17-го травня). Можливо, що ще відвідає столицю Австралії Кенберу. Усюди А.М. Баран відвідає нашу церковну і світську владу та й побуде в одному-двох Відділах організацій.

Це вперше влаштовуємо Конференцію в Австралії, получену з об'їзду країни нашою представницею.

УКРАЇНСЬКИЙ РІК ДИТИНИ

Дня 17-го грудня 1980 р. відбулось засідання Світової Комісії Українського Року Дитини у Нью-Йорку. Прибула голова Комісії Ірина Пеленська з Дітройту і голова СФУЖО Л. Бурчачинська. З Нью-Йорку репрезентувала Комісію Христина Навроцька, заступниця голови. Прибули також члени Комісії — Раїса Куделя, Олена Процюк, Оксана Щурова. Ірина Пеленська з'ясувала присутнім конечність

працювати в першу чергу над резолюціями, що їх прийняв Комітет Міжнародного Року Дитини в Женеві. З цим усі погодилися й вирішили вислати обіжник ч. 4, до тих Крайових Комітетів, що залишилися працювати. Окрім того ухвалено різні акції, що їх запропонувала голова Комісії і від себе ще додали інші учасники. Це були — акція ЛУКЖ "Пізнай свій рід", участь в акції Хрищення України, листуванні дітей різних країн. Окреме місце в дискусії зайняли наші родини в Південній Америці. В Бразилії й Аргентині сільське господарство є на низькому рівні і його можна б направити. Зокрема знайшло признание вивчення куховарства, що його тепер улаштовують по більших селах. Допомогають у тому Катехитки СІ, які мають фахівців домашнього господарства.

Розмірковували також справу грошей, що їх принесли жетони й листівки. Вони лежать на книжечці в "Самопомочі". Постановлено залишити їх аж

до відповідної хвилини, коли зможемо використати це для якоїсь більшої нагоди.

ФІНАНСОВИЙ ПРАВИЛЬНИК

Вже здавна виявилась потреба окремого правильника для дій Фінансової Комісії. Обидві Комісії, які діють уже довгі роки, потребують його. Окрім того нові Комісії, що постають у різних країнах, не мають на чому оперти своєї роботи. Також треба подбати про працю Гуртків Прихильниць і зв'язкових.

Тепер Фінансова Комісія в Канаді спільно зі Статутовою Комісією працювала його. Недавно Екзекутива СФУЖО на своєму засіданні 24-го січня 1981 р. переглянула його і, скресливши деякі дрібні справи, прийняла його. Тепер Фінансовий Правильник пішов до переписування і буде розісланий всім, що його очікують і потребують.

OUR LIFE

MONTHLY, published by Ukrainian National Women's League of America

VOL. XXXVIII

FEBRUARY 1981

No. 2

EDITORIAL

MONTH OF HEROINES

Some unwritten rule has made the month of February the month of women-heroines. It is the blood of Olha Basarab, tortured and killed in a Polish prison in 1924; it is the death by the firing of a German gun of Olena Teliha, that has committed this month to the memory of heroines.

Olha Basarab is remembered as a serious pensive woman. We know Olena Teliha as a charming young woman, full of the joy of life. These two, seemingly totally different women, were united by their love for their country, by their willingness to die for her. Thus, they have become a symbol of women-heroines.

But they are not the only ones. Without even mentioning all the heroines we have had throughout history, our century has given us an endless list of women-heroines. One must mention the members of the liberation movement — Olena Stepanivna, Hanna Dmyterko-Ratyck, Sofia Haliechko, Wira Babenko and others. And what of the women in the ranks of UVO, OUN, UPA? And the women still in prisons and in exile? And the many women who remain at home, left to bear their burdens alone, heroically?

Thinking of this, we see how little we know of the heroines of our liberation movement. How little, for instance, we know of the many underground organizations which had sprung up in the first years of WW II!

Many of our freed political prisoners simply no longer have the strength to recall, and thus relive, their horrendous experiences. Yet however hard it might be, recall them they must. Our heroes have spent the many years in prisons out of devotion for their country. For their cause to succeed, the world must know of the inhuman devices the Soviets and Germans used against the Ukrainians.

When the American hostages were finally released, all Americans rejoiced. We rejoiced with them. One thought then came to mind: "how lucky the hostages were to have such a strong nation behind them!"

How many candles could be lit for the brothers and sisters who are now suffering in Soviet prisons, psychiatric hospitals, in exile? When will the time come when we can put out the flames of pain in the hearts of their friends and relatives? Unfortunately, these prisoners do not have a strong nation behind them. So

LESYA UKRAINKA

THE WEAPON OF THE WORD

*O word, why art thou not like tempered steel,
Which in the battle gleams with vengeful zeal?
Why art thou not a keen, unsparing sword,
Which lops the foe's head from his shoulders broad?*

*O trusty, faithful, polished word of mine,
To draw thee from the sheath I'll ne'er decline;
But my life's blood thou drainest in the art,
Thy blade will not pierce through the hostile heart...*

*I'll whet and sharpen up thy blade until
I have exhausted all my strength and skill,
And afterwards I'll hang thee on the wall
To gladden some while I my pains recall.*

*O word, thou art my only armament,
And both of us should not be vainly spent!
In other, unknown hands, perhaps, who knows?
Thou'lt prove a better brand 'gainst brutal foes.*

*Thy blade will ring against the iron yoke,
And tyrants' fastnesses shall hear the stroke;
Then with the clang of other swords thy sound
Shall mingle with the shouts of men unbound.*

*Avengers strong will take my weapon bright,
And with it bravely rush into the fight ...
O sword of mine, serve thou those warrior bands
Far better than thou servest these weak hands!*

*From "Spirit of flame"
Translated by
Percival Cundy*

we, who live in a free world, must utilize all possible ways to get the world interested in their fate. We must get the governments of various nations to give us their support, to help our people attain freedom. Maybe now, after the tragic experiences of the 53 Americans and their families, the world will be better able to understand our cause. The world is very slow to hear the voices of prisoners in the XX century, who have behind them only an imprisoned nation. And free people in a free world call themselves the champions of a fight for freedom.....

Translated and condensed from
the editorial of 2/81 by
M. Jarymowycz

WOMEN IN ISLAMIC SOCIETY

The fate of women in Islamic society is not an easy one, says Laila Abou-Saif, an Egyptian scholar, dramatist and filmmaker. Ms. Saif, during a visit to New York last November, said that she as a feminist had been attacked in print, reviled in public and stripped of her small theater in Cairo for openly expressing her views of women's rights. She has also been an active and outspoken critic of the Khomeini regime's treatment of women in Iran.

She feels that of all Islamic societies, Egypt has given women the most rights and freedoms. This past year, for example, the Sadat government reformed Egyptian marriage laws by ending the practice of "house arrest" for disobedient wives and making it harder for a man to divorce a woman in absentia, without providing for her economic future. And President Sadat has personally and publicly criticized Iran for bringing back the wearing of the chador, or veil, by Egyptian women.

But even in relatively "liberal" Egypt, Ms. Abou-Saif said, there seems to be a revival of religious fundamentalism and social reaction, encouraged by the example of Iran. University women are now voluntarily wearing the veil, in certain instances.

In 1978, Ms. Abou-Saif made a documentary film about a cross-section of women of Egypt called "I Want My Freedom". The film dealt with an old woman who remembered being among the first to take off her veil, a judge who had risen to near the top of her profession, and a poor woman brought to a rural court by her husband to be charged with offenses she didn't understand.

Her personal history is an interesting one. Ms. Abou-Saif was born into a professional family of the minority Coptic Christian sect in Cairo — her father was a doctor and Egypt's first specialist in radiology — and she was educated at Egyptian and American universities. Now a tenured professor of drama at Cairo University, she is 38 years old and divorced. She says that living alone, she is the object of scandal and rumors, as a woman should not live alone in "good Egyptian society."

The return to traditional Islamic restrictions on women — such as the wearing of the veil — concerns her, as it seems to be self-imposed by women, influenced largely by events in Iran. It is a particularly unfortunate time for such a regression to occur, because according to Ms. Abou-Saif attention had just begun to focus on the needs of women; such as birth control, protection under the law, education and an end to the practice of female circumcision. Now they seem to be looking back, not ahead.

Her activism has a high price. Upon returning from an international women's march against the chador (veil) in Teheran, she was the object of a bitter personal attack in one of Egypt's most influential magazines. She sued the author for libel and won. The Egyptian Cultural Ministry withdrew support for a small theater she had started in Cairo, an action which she feels was connected with her support for stronger women's rights.

She visited Iran in order to learn why young people there had turned to the strictest strain of Islam, as well as to protest what that movement had done to inhibit the lives of women. In Iran, the women said they wear the chador as a symbol against the Shah. "When I pointed out that the Shah was no longer there, they said the covering of the body protects them from becoming sex objects. I feel that when you hide your face, you annul your person, you cancel out your personality. I understand the need to identify with their history, their tradition. But the men are wearing whatever they like. Can't men and women work as co-equals? Why does the symbolism always have to fall on the backs of the women?"

Women who write about women's rights in Libya, Algeria, or other Islamic countries soon find it is impossible to continue to work and live in their own countries — the reaction to their views is too strong. They must move to Europe or elsewhere. "Especially since Iran, Ms. Abou-Saif said, Iran has changed everything."

(Adapted from "A Feminist's Trials in an Islamic Society", by Barbara Crossette, *New York Times*, Nov. 19, 1979)

RUSHNYKY-UKRAINIAN RITUAL CLOTHS

Opening on February 21, 1981 will be an exhibit of "Rushnyky-Ukrainian Ritual Cloths" which will feature one of the oldest types of textiles associated with Ukrainian rites and customs. The exhibit will consist of fifty one *rushnyky*, dating from 1900-1940, from western, central and northern Ukraine. *Rushnyky* belong to one of the oldest groups of objects which have survived and gained a new decorative function. The equivalent of the *rushnyk* is commonly found not only in other Slavic countries such as Bulgaria, Romania, Slovakia, but also in the Jewish and Islamic traditions. In the latter it is called a *mandil*.

Rushnyky are beautifully embroidered or woven cloths averaging from 39-107 inches in length and 14-18 inches in width. They played an important role in Ukrainian rituals, especially in the rites of passage such as weddings and funerals and in the holiday customs of Christmas and Easter. The most common decorative motifs found on *rushnyk* are the tree of life, birds, two headed eagles, figures of women, stylized flowers, and various geometric patterns.

Rushnyky were prepared by every young woman as part of her dowry to be used on various occasions. One particularly interesting custom involved the bride-

**WE ARE A NEW CHAPTER WITH 13 MEMBERS.
ACTIVITIES OF CHAPTER 117
BELLEVUE, WASHINGTON FOR 1980**

JANUARY:

New officers for 1980 were installed. They are: Vironia K. Walker, President; Dorothea H. Roberts, Vice President; Rachel Robertson, Recording Secretary; Patricia Cittadini, Correspondence Secretary; Betty Fornia, Treasurer.

A gift was presented to our first president, Elaine Karyluk-Austin, in appreciation of her efforts in that capacity and for her efforts and dedication which led to the founding of Chapter 117.

FEBRUARY:

A motion was carried to make an annual donation of not less than \$50.00 to the Ukrainian Museum. Members were encouraged to make personal donations to the Museum. The program, prepared by Halyna Hrishko, was a discussion of the lives and activities of some famous Ukrainian Women.

MARCH:

A pysanka workshop was conducted for members by Elaine Austin. Betty Fornia provided two cakes for dessert, one of which was decorated like a pysanka.

APRIL:

The program, prepared by Elaine Austin, contained a discussion of two books, *Chief of the Cossacks*, the story of Stenka Razin, and *USA and the Soviet Myth*.

MAY:

Chapter members viewed examples of works by Ukrainian woodcut artist, *Jac Nizdofsky*, and were provided with information about his life in a program presented by Dottie Roberts.

---

groom's emissaries visiting the bride's family to win approval for the marriage. If a positive decision was reached, the mother and daughter came from another room, bringing *rushnyky* which were given to the future in-laws as gifts. The *rushnyky* were then wrapped tightly crosswise around the upper body of the emissaries. This ritual act was not only a form of welcome but also "purification" of the emissaries whereby the future bridegroom's family was symbolically incorporated into the bride's kinship.

The *rushnyk* is an affirmation of the sophisticated techniques and ornamentation found in Ukrainian textiles. One can appreciate the great variety of embroidery stitches, cutwork, drawnwork and weaving techniques. The most famous woven ritual cloths were from the town of Krolevets; they in time became an inseparable part of every home in central and northern Ukraine. Their design consisted of a pattern set in horizontal bands with prescribed rhythmical order. This red pattern on white background consisted of small geometric designs, figures, and birds. Motifs of churches and two-headed eagles were added in the 19th century.

Today the *rushnyky* remain an integral part of the Ukrainian wedding ceremony and in welcoming guests.

Accompanying the exhibit, a comprehensive catalogue, (illustrated with 10 color plates and 20 black and white photographs) outlines the role of the *rushnyk* in Ukrainian customs and draws intriguing cross-cultural parallels.

Vironia K. Walker — President, Dorothea H. Roberts, Vice President at the Ukrainian Food Booth Heritage Festival — Redwood, WA July 4-6, 1980.

Кіоск 117-го Відділу США, Редмонт, від 4 - 6-го липня 1980 р. Зліва Віронія К. Вокер — голова Відділу, Доротія Г. Робертс — заступниця голови

JULY:

In our first successful fund raising project, chapter members participated in the Heritage Festival at Redmond, WA, July 4-6, 1980 by selling Ukrainian food and tortes. We also co-sponsored a display of Ukrainian arts and crafts and we were responsible for the performances of the Cheremshyna Dancers of Vancouver, B. C. and Yohan Sasyniuk of Bellevue, WA. in the Ethnic Dancing Program.

SEPTEMBER:

Our program was a Ukrainian embroidery workshop which was conducted by Nadia Lawryniuk.

OTHER NEWS:

- Vironia K. Walker was selected Programs Chairman for the Ethnic Heritage Council of the Pacific Northwest and was elected to its board of directors.
- Elaine Karyluk-Austin has been appointed to the City of Bellevue (WA) Arts Commission.
- Helene Reshetar received her doctorate degree from the University of Washington in Comparative Literature.
- Vironia Walker presented a radio program dealing with contributions of Ukrainian women in the various professions in the USA on March 8 on KRAB-FM in Seattle. The program was presented in conjunction with International Women's Day.

Dear readers and subscribers:

We regret having to inform you that the price of a year's subscription of "Our Life" has been increased to \$13.00; the price of a single issue is now \$1.30. We request that those of you who have already sent us \$11.00 for their subscription send us an additional \$2.00. For this we thank you in advance.

Most of you will consider the increase in price a normal occurrence due to the rise in prices throughout, including the rise in the cost of paper and printing. For those who consider the price of \$13.00 too high, think about this: compare the price of \$13.00 for **eleven** issues of "Our Life" to the price of **one** meal in a restaurant.

НАШЕ ХАРЧУВАННЯ

ЯРИННИЙ КОРЖ

2 горнятка* свіжих покращених брокко-
лів або каляфіорів
1/2 горнятка січеної цибулі
1/2 горнятка січеної паприки
1 горнячко втертого "chedar" сира (4
унції)
1 1/2 горнятка молока
3/4 горнятка борошна під назвою
"Бісквік" (Bisquick) можна купити у
всіх харчевих крамницях
3 яйця
1 ложечка соли
1/4 ложечки перцю

Нагріти піч на 400°. Легко висма-
рувати товщом круглу посудину вели-
чини 10 інчів.

Зварити брокколі або каляфіори в
кварті соленої кип'ячої води (5 хви-
лин). Відлити воду. Змішати брокколі,
цибулю і паприку і дати до посудини,
посипати тертим сиром. Останні 5
складників замішати ручною мі-
шалкою 1 хвилину і влити на верх
ярини в посудині.

Пекти 35 - 40 хвилин аж буде
золотистого кольору. По вийнятті з
печі залишити 5 хвилин перед краян-
ням.

Замість свіжої ярини можна вжити
морожену. Одну пачку 10 унцій. Яри-
ну розморозити (кілька годин) і
витиснути, але не варити.

Можна теж вживати морожений
шпінат, розморозити й витиснути. До
шпінату не давати зеленої паприки.
Замість "chedar" давати швейцарський
сир втертий на терці.

До молока додати 1/4 ложечки
тертого мушкатного горіха (галки —
nutmeg)

ГАРЯЧА ПРИСТАВКА

8 шматків білого хліба (найкраще
Pepperidge)
6 шматочків швейцарського сира
1 фунт шинки
4 унції тертого "chedar" сира (можна
купити третій — shredded sharp cheddar
cheese)
2 ложечки сухої Муштарди
3/4 горнятка сушеної січеної цибулі
(onion flakes)
3 горнятка молока
6 яєць
кукурудзяні платки до посипання)

Прямокутну посудину (Pyrex)
висмарувати маслом. Дно виложити
хлібом. На це наложити куски сира і
шинку. Посипати сухою муштардою,
тертим сиром і цибулею. Все залити
молоком, в якому добре розбити яйця і
зверху посипати кукурудзяними плат-
ками.

Пекти 40 хвилин у печі на 375°.

ПЕЧЕРИЧКИ НА МУШЕЛЬКАХ

Мушельки можна купити в господар-
ському відділі департаментних крам-
ниць.

1 фунт печериць
1/2 кістки масла
зелена петрушка (може бути сушена)
1 1/2 ложки борошна
2 малі цибулі
сік з 1 цитрини
1/2 горнятка квасної сметани
1/4 ложечки перцю
1 ложечка соли
додаток:
1/2 фунта курячих печінок
1 ложка масла
1 маленька цибуля
4 ложки тертої булки
2 ложки масла

Вимити печерички дрібно
пократити. Зм'якшити на маслі дрібно
посічену цибулю і до неї додати пече-
рички. Варити на малому вогні 10 хви-
лин. Розмішати муку зі сметаною,
додати цитринового соку і влити до
печериць, посипати петрушкою і дати
соли і перцю. Варити 5 - 6 хвилин.
Окремо зм'якшити на маслі цибулю і
додати сполокані і очищені курячі пе-
чінки і смажити 5 - 6 хвилин.

На дно мушель дати печінку, на-
крити печеричками і на це дати за-
смажену терту булку.

Поукладати мушельки на плоских
бляшаних посудинах (на тістечка)
дати до печі вигрітої на 400° і пекти 10
хвилин, або доки булочка не буде
рум'яна.

подала Христя Навроцька

* корж — пиріг, по англ. пай
* горнячко — кухлик — cup
* природні морські

УКРАЇНСЬКІ НАЗВИ З КУХОВАРСТВА Й ХАРЧУВАННЯ

упорядкувала Наталія Чаплєнко.
Вийшли друком в Нью-Йорку 1980 р. заходами
Союзу Українок Америки.

Ціна 6 дол.

Замовляти:

UNWLA
108 Second Ave.,
New York, N. Y. 10003

СПРОСТУВАННЯ

У списку дарунків на Український Музей, який був помі-
щений у "Нашому Житті" ч. 3 за березень 1980 р. на сторін-
ці 11, мильно подано прізвище — замість Олена Дорога —
Олена Добра.

Подаємо нотатку у правильному звучанні:

Олена Дорога, Н. Дж. подарувала для Українського
Музею: 2 запаски, сорочку, корсетку, рушник, занавісу і
льняне полотно.

"УКРАЇНСЬКА ЯЛИНКА"

Вертеп Слави Геруляк і українська ялинка в Смітсонському Інституті у Вашингтоні

У Смітсонському Інституті у Вашингтоні, від років відбувається величавий показ Різдвяних Ялинок. Цього року поміж святочними ялинками стояла і українська ялинка-красуня, висока аж під стелю Інституту.

Ялинка обвішана чудовими вишиваними подушечками, стилізованими, з дерева вирізаними ляльками, що зображували полтавочок, гуцулок, козаків і гуцулів, керамічними калачиками, випеченими з тіста пташками, павучками, дзбаночками, та іншими святочними цяцьками — їжачками, паяцками тощо. Немов падаючі сніжинки звисав на гілках блискучий ланцюжок.

На верхку ялинки, притулившись до гілки, сявав тендітний янгол у вишитій шаті.

Малій групі членок 78-го Відділу СУА у Вашингтоні та ще деяким паням з-поза Відділу можна сердечно погратувати, що з такою посвятою вклали багато праці, щоб стати поряд з другими національностями та українською ялинкою захоплювати американську громаду.

Годі описувати та вчисляти всі ялинки, що пишалися на першому і другому поверхах Музею американської історії. Сусідкою української ялинки була цікава литовська ялинка прибрана солом'яними симетричними фігурками та зірками. Чудово вироблена, мов золотом світилась на верхку, зоря з двома звисаючими стрічками. Коли я подивляла це ялинкове литовське мистецтво, підійшла до мене пані і висловила компліменти про українську ялинку. Обнявши мене сказала: як було б гарно, коли б ми ставили наші ялинки в своїй батьківщині — ви в Україні, а я в Литві. Я певна, що надходить час, коли будемо зустрічати Різдво Христове на наших рідних землях. Стиснувши собі руки, ми розійшлися.

Оригінальність української ялинки доповнив вертеп Слави Геруляк, що був прикрасою наших різдвяних днів.

Емілія Проціньська

50-РІЧЧЯ 21-ГО ВІДДІЛУ СУА, БРУКЛІН, Н. Й.

Відділ святочно відзначив свій золотий ювілей виданням пропам'ятної книжки та святочним бенкетом. Це півсторіччя праці двох поколінь жіноцтва, сповненої посвяти і жертви з любови до свого рідного і до поневоленої батьківщини. Початки праці Відділу в 30-их роках під час господарської депресії були тяжкі і складні. Перші членки, це емігрантки-піонерки, які опинились у новій, чужій країні в нових, складних умовах життя. Любов і туга за рідним спонукала їх гуртуватись, організуватись і працювати разом. Завдяки відданим і жертвеним провідницям та праці зорганізованого членства Відділ пройшов своїх 50 років.

19-го жовтня 1980 р. після торжественної Служби Божої в церкві св. Духа в Брукліні в шкільній аудиторії відбувся ювілейний бенкет. У бенкеті взяли участь голова СУА Іванна Рожанковська, голова Окружної Управи Оксана Щурова, редактор "Нашого Життя" Уляна Любович. Присутні були делегатки Відділів 1, 35, 64, 71, 72, 82 та 104. Присутні були також представники сімох бруклінських організацій.

Бенкет відкрила Марія Буліч, голова Ювілейного Комітету, а проводила ним Марія Рейнарівич. Голова 21-го Відділу Емілія Ройовська привітала присутніх коротким словом, а Марія Гуссаковська виголосила головну доповідь. Під час бенкетного обіду відбулася мистецька програма під керівництвом маистра Лева Рейнарівича. Програма була

дбайливо опрацьована і виконана на мистецькому рівні при участі хору церкви св. Духа і фортепіянового супроводу проф. Т. Левицького та бандуристки Лінди Лярсен. Членок-піонерок та довголітніх членок відзначено грамотами і ювілейними емблемами. М. Рейнарович відчитала благословення від Блаженнішого Патріярха, Кардинала Йосифа Сліпого і привіти та побажання від присутніх Відділів, організації і поодиноких осіб.

Голова Іванна Рожанковська привітала Відділ з золотим ювілеєм і нагородила його почесною грамотою. Підкреслила важливість існування Українського Музею і заохочувала підтримувати його. Голова Округної Управи Оксана Щурова зложила привіт та побажання успішної праці на майбутнє.

Редактор "Нашого Життя" Уляна Любович прочитала оповідання "Боже Деревце" із своєї книжки "Розкажу вам про Казахстан".

В залі був влаштований станок Українського Музею.

Відділ пожертвував 200 дол. на Український Музей та 100 дол. на "Наше Життя".

Бенкет з участю духовенства, замісцевих гостей та численної бруклінської громади пройшов у милій, святочній атмосфері. Програму закінчила М. Рейнарович словами: "Дякуємо всім гостям! Наше свято для нас велике, а ви його зробили ще більшим!"

Марія Гуссаковська
пресова референтка

СІЧНЕВІ РОКОВИНИ.

Зліва до права: А. Кузьмів, Л. Борщ, К. Гейл, А. Греклек, П. Яцук, посадник міста Марійон Б. Дудаш, о. М. Михайлів, С. Гаврилюк, Г. Михайлів. Другий ряд: З. Кузьмів, В. Бойко, В. Матіїв і М. Захарко.

(ПЯ). Заходами 92-го Відділу СУА у Менвіл Нью Дж. посадник міста п-ні Марійон Б. Дудаш підписала 12-го січня 1981 р. проклямацію для відзначення 63-їх роковин Дня Незалежності. Присутні були голова Відділу Пріся Яцук, бувший довголітній парох о. Макар Михайлів, представник Українського Народного Союзу Михайло Захарко, від УККА Василь Матіїв та гості.

22-го січня о год. 8.30 рано в місцевій церкві відслужено Св. Літургію в наміренні українського народу. Після Богослужби відбувся акт піднесення українського прапору біля американського, перед будинком Міської Ради.

Місцевий тижневик помістив на своїх сторінках знімок вручення проклямації та допис про змагання українського народу до свободи.

Копії проклямації й інформаційні листки про Український День доручено представникам усіх церков, підприємств і установ у місті.

В 10-ій годині ранку прочитано учням проклямацію з відповідними поясненнями про значення Дня Незалежності і чому його святкування відбувається в американських містах.

ЗАМІСТЬ КВІТІВ

Замість квітів на свіжу могилу бл. п. проф. **Романа Придаткевича** складаю 20.00 дол. на Український Музей

Євген Турянський

Замість квітів на свіжі могили моїх добрих знайомих бл. п. **Володимира Гроня** і **Євгена Колодія** складаю 10.00 дол. на Український Музей

Дарія Гусар — членка 65-го Відділу СУА

Як вислів нашої подяки 65-му Відділові СУА за співчуття з приводу втрати мого мужа бл. п. **Володимира Гроня**, складаю 10.00 дол. на Український Музей

Ірєна Гронь з синами Ігором і Романом

ХРОНІКА ОКРУГ

ВІДДІЛ ПОЗА ОКРУГАМИ

3-Й ВІДДІЛ СУА, ФІНІКС, АРІЗОНА

(Діяльність за 1980 рік)

Січень: Ходили з колядою.

Лютий: Загальні річні збори.

Березень: Великодній базар. Показ писання писанок на телевізійній програмі, яку провадили культурно-освітня референтка Христина Бойко та імпрезова Люся Сава. Програма була цікава і вміло підготована.

Квітень: Доповідь про життя і творчість Лесі Українки, яку відчитала Христина Бойко.

Травень: Свято Матері і вишивані вечери. Програму на "День Матері" підготувала Х. Бойко і Л. Сава, а участь у ній брали діти Рідної Школи. Королевою вишиваних вечериць вибрано Анну Чопко, дружки: Ліда Королишин і Катерина Гусак. Нагороди за вишивані сукні отримали — перша нагорода Ольга Микита, друга Марія Осадців, третя Марія Гішинська. За блюзки — перша нагорода Ліда Королишин, друга Галина Агащук, третя Христина Бойко. За мужеські сорочки — перша нагорода Василь Спільник, друга Мирон Микита, третя Василь Котула. Павло Серна, власник мотелю в Маямі, Флоріда, який був гостем на вишиваних вечерицях, пожертвував 25.00 дол. до каси Відділу. Управа щиро йому дякує.

Червень, липень і серпень: літня перерва.

Листопад: Відбувся осінній баль в Дел-Веб Тавн Гавз Готел, який влаштували спільно 3-й Відділ СУА і Українсько-Американська Кредитова Кооператива. До танців грала оркестра "Веселка" з Рочестеру під керівництвом Василя Корнила.

До забавового комітету від Відділу ввійшли: Галина Агащук, Катерина Росола, Євгенія Чопівська, Лідія Дидик.

Всім паням щира подяка.

Грудень: Відбувся дводенний різдвяний фестиваль всіх етнічних груп. Наш Відділ брав участь разом із СУМА. Мистецьку виставку підготували: Ірина Комарницька та Анна Дидик. Вміло розміщені експонати своєю красою притягали зацікавлення чужинців. Відрізнявся кіоск з харчами і печивом, що своїм виглядом збуджував не одному апетит.

Участь у цьому фестивалі дала нам моральне і матеріальне задоволення. Всім, що брали в ньому участь, щира подяка. Відділ виконав всі свої зобов'язання до Централі та співпрацює з усіма місцевими організаціями і бере участь у різних імпрезах на терені Фініксу.

Ольга Сливка,
пресова референтка

ОКРУГА ФІЛЯДЕЛЬФІЯ

10-Й ВІДДІЛ СУА ІМ. ЛЕСІ УКРАЇНКИ, ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА.

(ХРОНІКА ЗА 1979 І 1980 РОКИ)

Загальні збори Відділу, що відбулися на початку березня 1979 р. внесли багато ентузіазму та заохоти до праці. Кожна референтка радо брала на себе обов'язок.

Праця союзянок не обмежувалася лише до внутрішніх потреб Відділу, але в більшості була спрямована на поміч другим.

На весні та восени союзянки помагали у своїй парафії при влаштуванні "свяченого" та празничного обіду. Референтки суспільної опіки зайнялися продажем квітів на "День Матері й Батька", з чого дохід призначено для "Бабусь" в Німеччині.

Вислано до Бразилії 35 пачок з уживаними речами. Переведено збірку серед членок Відділу та громадян нашої парафії для Валентина Мороза і зібрану суму 700. дол. переслано до Централі СУА.

На початку червня союзянки помагали членкам 98-го Відділу приготувати гостину для хору "Молода Думка" з Нью-Йорку.

Хор Відділу виступав на академії, присвяченій "Жінкам-Героїням", що відбулася заходом Окружної Управи, а також на двох вечорах, що їх влаштувало товариство "Бойківщина".

З нагоди ювілею 41-го і 48-го Відділів хористки нашого Відділу були запрошені відспівати гімн СУА на ювілейному бенкеті. Членки Відділу розпродали 6 льотерійних книжечок і 260 різдвяних карток на Український Музей в Нью-Йорку.

Кожного місяця відбувалися ширші сходи Відділу, засідання управи в міру потреби. На ширших сходинах відчитувано обіжники з Централі та обговорювано важливі справи Відділу. Для збагачення програми сходи та зацікавлення і розваги членок прочитувано реферати, підібрані до важливих подій в даному місяці. Крім того відбувалися реферати на різні теми. На деяких сходинах учасниці ділилися враженнями з подорожей і висвітлювали прозирки. Кожні сходи кінчалися веселою гутіркою при чаю і солодкім, що треба завдячити господарській референтці.

В лютому 1980 р. Відділ влаштував розваговий вечір, т. з. "Запусти", що мав на меті притягнути молодь до співпраці та веселою програмою розважити гостей.

Другою важливою імпрезою був "Андріївський вечір", що відбувся в грудні 1980 р. "Андріївські вечори", що Відділ влаштує кожного року, мають на меті не лише розважати публіку веселою програмою, але також пригадати присутнім наші традиційні звичаї на рідних землях.

Хористки Відділу ходили з колядою на його потреби.

Членки продавали жетони на Український Музей та льотерійні квитки на видатки Конвенційного Комітету.

Відділ є членом УККА та тісно співпрацює з Окружною Управою.

Організаційні референтки приєднали сім нових членок, за що їм належить признання.

О. Гайдучок,
пресова референтка

11-ИЙ ВІДДІЛ СУА ІМ. КНЯГИНИ ОЛЬГИ, ТРЕН- ТОН, Н. ДЖ.

(Хроніка за 1979 і 1980 р.)

1979 РІК

Відділ начисляв 26 членок, (одна виїхала). Його очолювала О. Микитин. Ширші сходи відбувалися раз у місяць, крім вакаційного часу.

Праця Відділу була різноманітна. На сходах обговорювано справи, порушені в обіжниках Головної Управи і Округу та пляновано працю на майбутнє.

Організаційна референтка Б. Осадца приготувала реферат про жінку-героїню. Веселою гутіркою відмітила членок О. Микитин та Е. Панасюк з нагоди підвищення їхніх професійних кваліфікацій. Також поділилася враженнями з подорожі до Риму на "Українські дні" та з перебування в Італії і Португалії.

Невтомні господарські референтки Н. Юрчинська та В. Микитин все дбали про підготовку кави й солодкого на ширших сходах та займалися куховарською ділянкою на імпрезах.

Відділ тісно співпрацював з Окружною Управою. Окремі членки брали участь у різних імпрезах Округу.

Відділ виконав усі зобов'язання до Централі. Є членом Українського Музею, а Л. Сердюк подарувала для нього цінні вишивки.

Більшість членок передплачує через Відділ "Наше Життя".

Відділ репрезентує себе у житті української громади Трентону. Декілька членок співпрацює з Сестрицтвом, а три є вчительками Школи українознавства.

Членки брали участь у підписанні Проклямації Незалежності і Соборності України мейором міста А. Голяндом та губернатором стейту Н. Дж. Б. Бирном.

З великим успіхом Відділ брав участь у святкуванні 300-ліття Трентону.

Станок з мистецькою виставкою захоплював відвідувачів, а смачне печиво американці скоро розкупили.

У великодньому часі М. Городиська демонструвала писання писанок в бібліотеці в Гемілтоні, а Д. Самотулка влаштувала дво-тижневу виставку мистецьких експонатів, головно іграшок та книжок в бібліотеці Rocky Hill під назвою: World of the Ukrainian Child, нав'язуючи до Року Дитини. Про неї згадала місцева газета.

У співпраці з 19-им Відділом улаштовано вишивані вечерниці, які завжди вітаються популярністю серед трентонської громади.

Спеціальною вечіркою Відділ прощав бувшу голбву і заслужену членку Ольгу Тритяк перед її виїздом з Трентону.

Членки суспільної опіки — Л. Мриглюдська та К. Ковшевич працювали жертвенно: відвідували хворих,

німічних і старших, посилали пакунки з одежею та книжками до Парагваю і Бразилії. Перевели збірку для Н. Світличної та В. Мороза.

М. Віршук вислала телеграму з подякою президентові Картерові за звільнення В. Мороза.

Складено пожертву на Народний Дім та признано одноразову грошеву допомогу потребуючій родині.

При співпраці пластунок трентонської станиці уфундовано кептар для пластунок в Аргентині.

Касу взірцево вела касирка М. Віршук.

На загальних зборах 2-го грудня 1979 року головою вибрано Я. Лабку.

Спільно доложимо всіх старань, щоб наша праця була ще більш успішна.

Дарія Самотулка,
пресова референтка

1980 РІК

Відділ нараховує 28 членок. В 1980 р. приєднано 3 нові членки: Юстину Надрагу, Соню Лотоцьку й Ірину Свістель.

У звітному році відбулися: одні сходи управи і 8 ширших сходин.

На ширших сходах читано обіжники з Централі і Окружної Управи. Відділ виконав свої грошові зобов'язання до Централі. На сходах референтки звітували з проробленої праці за кожний місяць.

Січень: Членки Відділу брали участь у підписанні проклямації з нагоди роковин 22-го Січня у губернатора Б. Бирна і мейора Трентону, як рівнож в урочистій академії присвяченій Січевим Роковинам.

30-го січня коротким словом вшановано пам'ять полеглих борців у бою під Крутами. Слово читала Я. Лабка.

Березень: Реферат "Тарас Шевченко і Роман Шухевич — Тарас Чупринка" читала Р. Мицик.

12-го на ширших сходах реферат — "Що нам треба знати про харчування", читала Дарія Самотулка. Членки брали участь в загальних зборах Округу, загальних зборах УККА, фестивального комітету міста Трентону та у відкритті виставки писанок в Українськiм Музеї в Нью-Йорку — "Писанки і їх символіка та пов'язані з ними ритуали".

Квітень: 19-го була мистецька виставка і продаж печива на "Інтернаціональному фестивалі".

Людмила Сердюк була присутня на похороні сестри Лесі Українки, бл. п. Ізидори Петрівної Косач-Борисової.

Червень: 1-го голова Я. Лабка і О. Микитин були присутні на сходах Окружної Управи в домі Н. Даниленко, голови О. У. Вони звітували про хід праці і важливі постанови.

9-10-го червня Відділ брав участь в "Днях спадщини" міста Трентону. Мистецька виставка українських вишивок, кераміки, писанок, як теж вибагливого печива, чарувала відвідувачів (було їх понад 100 тисяч).

17-го вшановано пам'ять поета і композитора "Червоної Руги", Володимира Івасюка, в першу річницю його смерті. Доповідь прочитала Я. Лабка.

Вересень: 10-го відбулися ширші сходи, на які запрошено членок 19-го Відділу. Вражіння із своєї подорожі по Європі прочитала Д. Самотулка.

Жовтень: 5-го відбулося традиційне "печення бараболі", на яке прибула голова ОУ, Н. Даниленко. День був чудовий. Союзняки і гості у веселому крузі провели кілька годин на милій гутірці. Н. Даниленко розказала присутнім про свою останню подорож по Україні, висвітлюючи прозирки.

11-го спільно з 19-им Відділом відбулася костюмова забава — "Осінні чари".

Листопад: 16-го Я. Лабка і Е. Панасюк їздили до Філядельфії на конференцію голів і організаційних референток.

23-го Відділ запросив д-р Н. Пазуняк з доповіддю: "Перебіг Світової Конференції Жіночої Декади Об'єднаних Націй в Копенгагені, Данія". Цікавий допис з "Америки" п. н. "Кілька завваг на часі" прочитала Б. Осадца.

Грудень: 7-го Я. Лабка, Е. Панасюк, О. Микитин і Б. Осадца брали участь в "Передсвяточній зустрічі союзнянок" у Філядельфії.

10-го в капітолу в Трентоні губернатор Б. Бирн підписав прокламацію "Тижня поневолених Націй". На цій зустрічі гостем української делегації була д-р Ніна Строката-Караванська. Від 11-того Відділу були: Я. Лабка і Б. Осадца.

10-го на ширших сходах короткий нарис в 10-ту річницю смерті Алли Горської прочитала Я. Лабка.

29-го відійшла від нас ненадіжно наша довголітня членка, бл. п. Стефанія Калитчук з Новодворських, тітка Оксани Попович, яка дальше перебуває на засланні.

Слід відмітити невтомну працю референток культурно-освітньої і виховної, які працюють над тим, щоб на всіх сходах були реферати, як також дають своє знання шкільній дітворі. Вони є учительками школи українознавства — Я. Лабка, Р. Мицик і Д. Самотулка.

Суспільна опіка має великі завдання. Завдяки відданим референткам К. Ковшевич і Л. Мриглоцькій несе допомогу хворим, старшим, немічним, відвідує хворих членок в лікарнях. Висилає пакунки (одяг, книжки, ліки) потребуючим в Бразилії, Парагваю і Європі. Пишуть листи до жінок політ'язнів і тим піддержують їх морально.

Господарські референтки Н. Юрчинська і В. Микитин при помочі членок приготують печиво на базари і фестивали та перекуси на різні нагоди.

Всі членки активні і спільно працюють для добра Відділу і загальної справи Союзу Українок.

Відділ став добродієм Українського Музею. До крамнички Музею членки дарували вишивки, серветки, подушечки, як теж старинні вишивки.

Майже всі членки передплачують "Наше Життя". Відділ співпрацює з Централєю і Окружною Управою. Бере участь у сходах і імпрезах ОУ.

Відділ приготується до XIX Конвенції Союзу Українок Америки, яка відбудеться у Філядельфії.

Богданна Осадца,
секретарка

19-ИЙ ВІДДІЛ СУА ІМ. ЛЕСІ УКРАЇНКИ, ТРЕНТОН, Н. ДЖ.

(Хроніка від січня 1979 до грудня 1980)

Впродовж 1979 і 1980 років Відділ вив'язався повністю з усіх зобов'язань до Централі та до Округи. Відділ нараховує 17 членок. В 1980 р. Відділ збільшився на дві членки.

Січень 1979 р. — Відділ, як кожного року, ходив з колядою до родин союзнянок і знайомих в Трентоні та околиці. Дві делегатки Відділу були присутні під час церемонії підписання Проклямації 22-го Січня губернатором Бирном у капітолу. Деякі членки Відділу були присутні "на ялинці", влаштованій для дітей Надії Світличної та дали їй дітям дарунки від Відділу.

Лютий 1979 — Відділ приєднав нову членку — Анну Надрагу. Також у цьому місяці відбулася успішна дитяча костюмівка "Ріпка". Діти провели радісно час, а батьки з насолодою пригладалися як їхні малята гарно забавлялися у своїм товаристві.

Червень 1979 р. — Відділ взяв численну участь у святкуванні 300-ліття м. Трентону разом з іншими етнічними групами. Марія Глушок була зв'язковою поміж українською групою і святочним комітетом м. Трентону. Українці здобули першенство показом української ноші, мистецькою виставкою та мистецьким виступом. Українська група одержала грошеву нагороду. Місцеві газети дуже позитивно писали про українців, а деякі телевізійні станції висвітлювали українську виставку.

В червні Відділ допомагав у влаштуванні пікніку Українського Народного Дому. Відділ взяв численну участь у прощальному вечорі, влаштованому Олі Тритяк, яка була спів-засновником нашого Відділу.

Після вакацій Відділ став підготовляти вишивані вечерниці. Імпреза відбулася спільно з II-им Відділом і увінчалася великим успіхом. На вечерницях були присутні гості з Філядельфії — Наталія Даниленко з чоловіком і Таня О'Ніл. Перше місце за стилем вишитої сукню отримала Тамара Веремієнко. Пресова референтка Марія Глушок їздила на конференцію пресових референток, яка відбулася 13-го жовтня в Ньюарку.

Грудень 1979 р. Відділ відбув перед-святочну товариську зустріч у домі союзнянки Т. Веремієнко. Присутні провели весело час. Також у грудні Відділ зайнявся різдвяною виставкою в Принстоні — при Y. W. C. A.

В грудні відбулися загальні збори Відділу, на яких Відділ мав велику приємність вітати голову філядельфійської Округи Н. Даниленко. При кінці загальних зборів, вона забрала слово, накреслюючи чимало ідей для нововибраної управи та висловила похвалу Відділові за добру працю. Нововибраною головою Відділу стала Леся Городиська. Впродовж великодніх свят Відділ підготував мистецьку виставку в "Гамільтон Бібліотеці". Марія Городиська мала показ писання писанок. Відгук американської публіки був позитивний.

Березень 1980 р. — Відділ брав активну участь разом з іншими етнічними групами в програмі "Піпил-ту-Піпил", яка відбувається щодва роки. Перед великодніми святами відбувся курс показу писання писанок в Українському Народному Домі. Курсом проводили Леся Городиська та Марія Городиська.

В червні 1980 р. Відділ знову взяв активну участь в "Герітедж Фестивал Дейс". Відділ видав українську куховарську книжечку англійською мовою та розпродав її під час фестивалю.

Відділ утримує стипендистку в Бразилії, студентку фармації. Крім того, висилає їй допомогу убранням і провадить з нею листування.

Членки постійно пишуть картки до українських політичних в'язнів. Відділ перевів збірку на допомогу родині В. Мороза. Відділ став добродієм Українського Музею і старається стати меценатом.

Суспільна опіка постійно відвідує хворих і старших громадян м. Трентону та околиці.

У вересні 1980 р. Відділ знову помагав у переведенні пікніку Українського Народного Дому. Деякі членки подарували речі на виграш.

В жовтні 1980 р. відбулася спільно з II-им Відділом костюмова забава — "Лісові Чари".

В листопаді Відділ взяв участь в Академії Листопадового Зриву, а Леся Городиська дуже вміло виступила з рецитацією про цю історичну подію.

В грудні 1980 р. більшість членок взяла участь у передсвятчній зустрічі філядельфійської Округи з виступом артистки Е. Белюц. Союзяки, які їздили на цю зустріч були дуже вдоволені. В грудні в клубі при Українському Народному домі, Відділ підготував перед-різдвяну зустріч з чоловіками та приятелями. Всі учасники забавлялися як одна велика українська родина.

Під час різдвяного сезону союзнянки колядували, віншували доброго та щасливого 1981 року.

19 Відділ має великі та конструктивні плани до здійснення на наступний рік.

Марія Глушок
пресова референтка

20-ИЙ ВІДДІЛ ІМ. О. ТЕЛІГИ, ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА.

(Звіт з діяльності за 1980 рік)

Відділ відбув свої річні збори 10-го березня, на яких вдруге обрано головою Лідію Дяченко.

Відділ начислює 28 членок. Всі членки передплачують "Наше Життя", а Відділ і пресова референтка передплачують журнал для "Бабусі".

Сходини відбувалися кожного місяця за винятком літніх місяців.

На сходинах обговорювано обіжники з Централі, Окружної Управи та план праці на будуче, а одна з членок інформувала присутніх про найновіший огляд світових подій.

Відділ сповнив свої фінансові зобов'язання до Централі, тісно співпрацює з Окружною Управою, є членом УККА і мав свою представницю на XIII-ому Конгресі УККА. Відділ став добродієм Українського Музею, складаючи на ту ціль 500.00 дол.

Членки зібрали 600.00 дол. на оголошення до Конвенційної Книги США. Відділ продовжує опіку над домом старших в Буенос-Айрес, Аргентина.

У звітному році відійшли від нас до вічності дві заслужені членки: довголітня культурно-освітня референтка, визначна громадська діячка і журналістка Володимира Ценко і Катерина Дрозд, мати нашої членки Марії Лупань.

На похоронах бл. п. Володимиру Ценко прощала від Відділу голова Лідія Дяченко, а Катерину Дрозд заступниця голови Євгенія Новаківська. Після похорону бл. п. Володимири Ценко відбулася тризна, що її підготували членки спільно з Марійською Дружиною при церкві Христа Царя, головою якої була покійна.

Січень: Відділ влаштував традиційний "Щедрий вечір", присвячений поневоленій жінці в Україні, що пройшов, як минулими роками, з великим успіхом. В програмі брали участь: Лідія Дяченко, яка передала привіт від перешкодженої Надії Світличної, співочий ансамбль "Калина", який проспівав ряд колядок і щедрівок і соліст бас-баритон Ігор Кушнір., Музичним керівником ансамблю є піяністка Лідія Бульба.

Зворушливі, повні трагізму листи двох жінок-в'язнів, поетки Ірини Стасів-Калинець і найновіший з Казахстану, поетки Ірини Сенік, читали д-р Н. Пазуняк і Я. Збір-Лободич. Уривок "Неспожита Свят-вечеря" з повісти Івана Смолія "Кордони падають" прочитала Н. Пазуняк, яка вміло провела вечором. Членки Відділу під проводом імпрезової референтки Ані Літинської гостили присутніх традиційними йорданськими стравами.

Лютий: На ширших сходинах Відділу Лідія Бульба прочитала доповідь: "Михайло Гайворонський — творець українських пісень".

Березень: Деякі членки взяли участь у 30-літті "Рідної Школи", інші в зустрічі з проф. В. Кубійовичем. Відділ передав протягом років свого існування 1, 200.00 дол. на Українську Енциклопедію.

Квітень: На ширших сходинах Лідія Бульба прочитала реферат Люби Коленської "Жіноче перо".

Травень: Відділ влаштував вечір, присвячений В. Івасюкові, Ілюстровану платівками, доповідь про трагічно замордованого композитора, сказав проф. Лев Шанковський. На вечорі була присутня Ніна Строката-Караванська.

Відділ зорганізував базар з печивом і квітами.

Вересень: Відділ, як представник США, підготував спільно з іншими місцевими жіночими організаціями вечір, на якому делегатки СФУЖО звітували про Світову Жіночу Конференцію в Копенгагені. Відділ відбув товариську зустріч в гостинному домі подружжя Юлії і Михайла Петришинів.

Членки брали участь у вечорі "Дещо про українську ікону", що його влаштувала Окружна Управа в рамках тижня Українського Музею і також у поїздки до Українського Музею в Нью-Йорку.

Жовтень: Підготовано "Показ театральної моди", проекту і виконання Роксоляни Шеґедин.

Листопад: На ширших сходинах вшановано пам'ять нашої членки бл. п. Катерини Дрозд. Дочка Покійної Марія Лупань влаштувала прийняття для членок Відділу

Грудень: Відділ влаштував "ялинку" для своїх членок, які обмінялися подарунками. Відділ брав активну участь у

передріздвяній зустрічі, яку зорганізувала Окружна Управа. Відбулася також товариська новорічна зустріч для членок, їх родин і гостей. Підготовано гарну гостину з цікавою програмою.

Як минулого, так і цього року, деякі членки активізувалися в гуртку книголюбів при Окружній Управі, інші займали пости в СФУЖО.

Всі досягнення у звітному році Відділ завдячує своїй енергійній і невтомній голові.

Марія Харина,
пресова референтка

41-ИЙ ВІДДІЛ СУА ІМ. ЛЕСІ УКРАЇНКИ, ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА

Відділ нараховує 14 членок. Працювали референтури: організаційна, культурно-освітня, суспільної опіки та господарська.

Сходини відбувалися майже щомісяця, крім вакацій. На сходинах відчитувано і обговоювано зміст обіжників з Головної та Окружної Управ. Щороку в січні відбуваються загальні збори і вибір нової управи. Після сходин господарська референтка Ольга Дзундзя гостить членок чаєм та солодким. Відділ провадить культурно-освітню працю. Крім обіжників на сходинах читаються доповіді на різні теми.

24-го лютого — доповідь: "Василь Симоненко", до 45-річчя з дня його народження. Приготувала і відчитала голова Марія Ганіна.

23-го березня: "Тарас Шевченко в музиці" приготувала і читала голова Марія Ганіна.

16-го квітня: "Подорож по Японії" — приготувала і читала Марія Ганіна.

28-го вересня Наталія Вайда прочитала скорочений звіт із Конгресу в Копенгагені, на підставі статті Софії Наумович: "Українки в країні вікінгів".

2-го листопада Марія Ганіна прочитала доповідь: "До 10-річчя смерті мистця Алли Горської".

Членки постійно беруть участь в імпрезах Окружної Управи та інших Відділів. Відділ співпрацює і бере активну участь у всіх починах Окружної Управи. Взяв участь в імпрезі "Маруся Чурай" Ліни Костенко.

Завдяки жертвенності і праці членок: Ангеліни Банах, Галини Бадуляк, Мирослави Белей, Анни Дзівак, Ольги Дзундзи, Мирослави Галан, Марії Ганіни, Ірени Гельо, Ірени Максимюк, Марії Нанашко, Віри Савчин, Анни Тарнавської, Іванки Тимчук і Наталії Вайди маємо можливість влаштувати перед Днем подяки наш традиційний "базар", що підсилює наші фінанси.

Вислано передплату на "Наше Життя" для "бабусі". зложили пожертву на політичних в'язнів і на "Смолоскил". Заплачено всі зобов'язання до Централі та Окружної Управи.

Наталія Вайда,
пресова референтка

43-Й ВІДДІЛ СУА ІМ. ОЛЕНИ ПЧІЛКИ, ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА

На протязі року відбулося 6 ширших сходин та 3 засідання управи. На сходинах читано обіжники з Централі та Окружної Управи, крім цього прослухано реферати чи репортажі з подорожей.

2-го березня — "Жіноче перо", Люби Коленської.

4-го квітня А. Максимович читала власне оповідання "Крайка", нагороджене на Конкурсі СФУЖО.

15-го жовтня Марта Шиприкевич висвітлювала прозирки з поїздки до Перу.

21-го грудня Ірина Гаврилів читала свій реферат про патронку нашого Відділу, Олену Пчілку.

В звітному році вплачено до Централі 810 дол., на Український Музей 500 дол. та на оборону людських прав — 700 дол., на Пресовий Фонд 135 дол., а на Запасний 70 дол.. Відділ утримує одну "бабусю".

Референтки суспільної опіки стало відвідують та несуть розраду хворим союзнякам. Заходами Відділу устатковано телефон одній хворій членці Відділу. Для ширшого громадянства влаштовано кілька імпрез. Дуже успішним був вечір у честь відомої акторки української сцени Марії Степової-Карп'як та вечір присвячений композиторові Станіславові Людкевичеві.

Для популяризування українського мистецтва запрошено Ірину Кашубинську з її приватною виставкою народної ноші з Сокальщини. Щоб використати її мистецько-кулінарний талант, попрошено пані Ірину перевести показ прикрашування страв та домашнього печива. Захоплені гості були їй дуже вдячні. Відділ нараховує 68 членок.

Анна Суха,
пресова референтка

44-ИЙ ВІДДІЛ СУА, ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА.

У Відділі 22 членки. Заходи приєднати нових не мають успіху. Рук до праці у Відділі зменшується. Влаштовано два передсвяткові базари. Вислали п'ять пакунків з одягом на адреси православних священників у Бразилії і Парагваю.

Зорганізували виступ Оксани Соловей з Міннеаполісу — розповідь і прозирки з подорожі до Китаю. Дуже вдала імпреза.

Відгукнулись на заклик Централі: купили книжку Л. Плюща "В карнавалі історії" та подарували її американській бібліотеці.

Щоб підтримати ОМУС, купили видану ним книжку "Наш театр". Як членки перечитають її, подаруємо українській бібліотеці. Продали кілька примірників куховарської книжки "Українські страви", яку видав 12-ий Відділ СУА.

У гостинній хаті членки Вікторії Бузань заграли в льото разом з запрошеними гостями. Весело розважались та поповнили касу Відділу. Виділили 25 дол. на пакунок Ірині Сенік, який їй вислала Окружна Управа.

Численно прийшли на передсвяткову зустріч союзнянок Округи, ще й принесли 50 каналок. Розпродали багато квитків льотерії, розграш якої був на цій зустрічі, а прибуток — на працю Округи.

Дві членки входять до Окружної Управи. Обіжники Централі читали на сходинах.

Г. Ц.-Р.

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ

Ділимося сумною вісткою з членством СУА, що 12-го листопада 1980 р. на 26-му році життя відійшла у вічний спочинок **бл. п. Анна М. Волянська, уроджена Сушко**. Це була наймолодша членка 7-го Відділу в Акрон, Огайо.

Св.п. Анна Волянська

Покійна народилася в Милакала в Польщі. 1973-го року приїхала в відвіднини до стрийка і родини Сушко в Пармі. Незабаром одружилася з Володимиром Волянським та замешкала в Акроні, де відразу вписалася до 7-го Відділу СУА та охоче взялася до праці для добра української громади.

Покійна залишила в смутку мужа Володимира, донечку Марію та батьків Михайла і Марію Сушко в Польщі і ближчу та дальшу родину в Америці.

Членки 7-го Відділу взяли численну участь у похоронах із запаленими свічками в руках прощали дорогу посестру на вічний спочинок.

Замість квітів на свіжу могилу Відділ пересилає 10.00 дол. на Пресовий Фонд журналу "Наше Життя".

Управа 7-го Відділу СУА

Ділимося сумною вісткою з нашими членками що 29-го грудня 1980 р. в Трентоні, Н. Дж. відійшла від нас несподівано у вічність наша довголітня членка **бл. п. Стефанія з Новодворських-Калитчук**.

Покійна народилася 26-го грудня 1898 р. в Чернятині, повіт Городенка, Західня Україна. Була учителькою народніх шкіл: на Помор'ї, у Станиславові і Снятині, а на еміграції в Ашафенбурзі.

По приїзді до Америки, разом з мужем, поселилися в Трентоні, де зараз включила себе і радо віддала своє педагогічне знання в школі українознавства при церкві св. Йосафата.

Як свідомо українка, вписалася до 11-го Відділу Союзу Українок. В нашій Відділі, відзначалася як людина обов'язку. Своєю скромністю та жертвенністю на громадсько-національні потреби, була взором до наслідування.

Передусім боліла над долею наших жінок-політв'язнів, а саме над долею її сестринки, Оксани Попович, якій помагала морально і матеріально. За неї говорили не слова... а її діла.

Нагла смерть, оповила смутком цілу нашу громаду а передусім нас союзянок.

В похоронному заведенні прощала Покійну, голова 11-го Відділу, Ярослав Лабка.

У похоронних відправах, які відслужив о. декан Ярослав Федик, з церкви св. Йосафата, взяли участь чисельно членки СУА і громада.

Бл. п. Стефанія Калитчук залишила в тяжкому смутку мужа Филімона, якому Відділ складає глибоке співчуття.

В пам'ять незабутньої членки бл. п. Стефанії Калитчук, складаємо 75.00 дол. на Пресовий Фонд "Нашого Життя". Наша нова членка Юстина Надрага, з вдячності за одержання по Покійній річників "Нашого Життя", складає на цю саму ціль 25.00 дол.

Разом пересилаємо 100.00 дол. на Пресовий Фонд "Нашого Життя".

Членки 11-го Відділу СУА,
Трентон, Н. Дж.

ЗАМІСТЬ КВІТІВ

В пам'ять покійних, мужа нашої членки пані Анни, **бл. п. Осипа Сарахмана** і сестри **Розалії Пентак**, складаємо 15.00 дол. на Пресовий Фонд "Нашого Життя"

Членки 13-го Відділу СУА, Честер

Замість квітів на свіжу могилу **бл. п. Богдана Стельмаха**, сина нашої членки пані Тетяни, складаємо 10.00 дол. на Пресовий Фонд "Нашого Життя"

Членки 13-го Відділу СУА, Честер

Замість квітів на могилу **бл. п. Михайлини Куц**, матері нашої довголітньої членки Мирослави Бойчук, складаємо 10.00 дол. на Запасний Фонд журналу "Наше Життя"

43-ій Відділ СУА, Філядельфія

Замість квітів на могилу **бл. п. Марії Коженювської**, тещі нашої членки Ірени Коженювської, складаємо 10.00 дол. на Запасний Фонд журналу "Наше Життя"

43-ій Відділ СУА, Філядельфія

Замість квітів на могилу **сл. п. Софії Біло** — мами нашої членки Марії Царик, складаємо 10.00 дол. на Пресовий Фонд "Нашого Життя", Родині висловлюємо щире співчуття.

Управа 59-го Відділу СУА, Балтімор

Замість квітів на свіжу могилу **св. п. д-ра Ярослава Воевідки**, чоловіка нашої членки і бувшої голови нашого Відділу Христини, складаємо 25.00 дол. на Пресовий Фонд "Нашого Життя"

Управа і членки 64-го Відділу СУА, Нью-Йорк

Замість квітів на свіжу могилу **бл. п. Інж. Юрія Артимішина**, чоловіка членки управи нашого Відділу Любомири, складаємо 25.00 дол. на Стипендійний Фонд у Бразилії

Управа і членки 64-го Відділу СУА, Нью-Йорк

ЇЖАКОВА РАДІСТЬ

МИКОЛА СИНГАЇВСЬКИЙ

То була пізня осіння пора. Пізнішої вже не буває. Зима свою пору собі забирає і першим снігом землю вкриває. Саме в ту пору ми знайшли їжачка в лісі. Помітивши нас, він миттю згорнувся в колючий клубок. Щось пробурмотів і завмер. Кружляв сніг і м'яко лягав на холодну землю. Роздивились ми, — слід, як стежка, тягнувся за ним. Думали, що вийшов їжак з оселі та заблудився. Шукали оселі — не знайшли поблизу.

— Куди мандруєш? — запитали в їжачка. А він не відповів. І вирішили ми взяти його додому. В хатньому куточку відвели їжачкові місце. Пригріли, молоком напоїли. Довго оглядав їжак нову оселю. І наче звик. Відчув, що тут йому доведеться зиму зимувати.

Звали ми його ласкаво: їжачок-бурлачок. І зачувши те слово, він уже не згортався в клубок. І колючки його пом'якшали. І сам бурлачок зробився ніби прирученим, хатнім. Часом, почувши мелодію з приймача, він довго тупцював на місці, наче пританцьовував.

— Зимувати в хаті перезимувати, а літо в лісі перелітати, — втішали ми їжачка-бурлачка.

А по весні так і сталося, як гадалося. Як станув сніг і весною запахло надворі, засумував наш бурлачок. Не їсть, не п'є. Згорнеться в клубочок і цілими днями лежить у своїй постелі.

— Може, захворів? — бідкалися ми біля нього.

— Може, хто образив? — запитували ми бурлачка.

Мовчав їжачок-бурлачок, наче й не дихав. Пішли ми за порадою до лісника, діда Никифора.

А дід усміхнувся та й каже:

— Винесіть його надвір — ото і всі ліки. Він ще вам заспіває. Засумував за весною ваш бурлачок.

І що б ви думали? Випустили ми бурлачка надвір. Розгорнувся він, висунув з колючок свого кирпатого носа і голосно чмихнув. Раз, вдруге. Мені почулося, наче бурлачок співає.

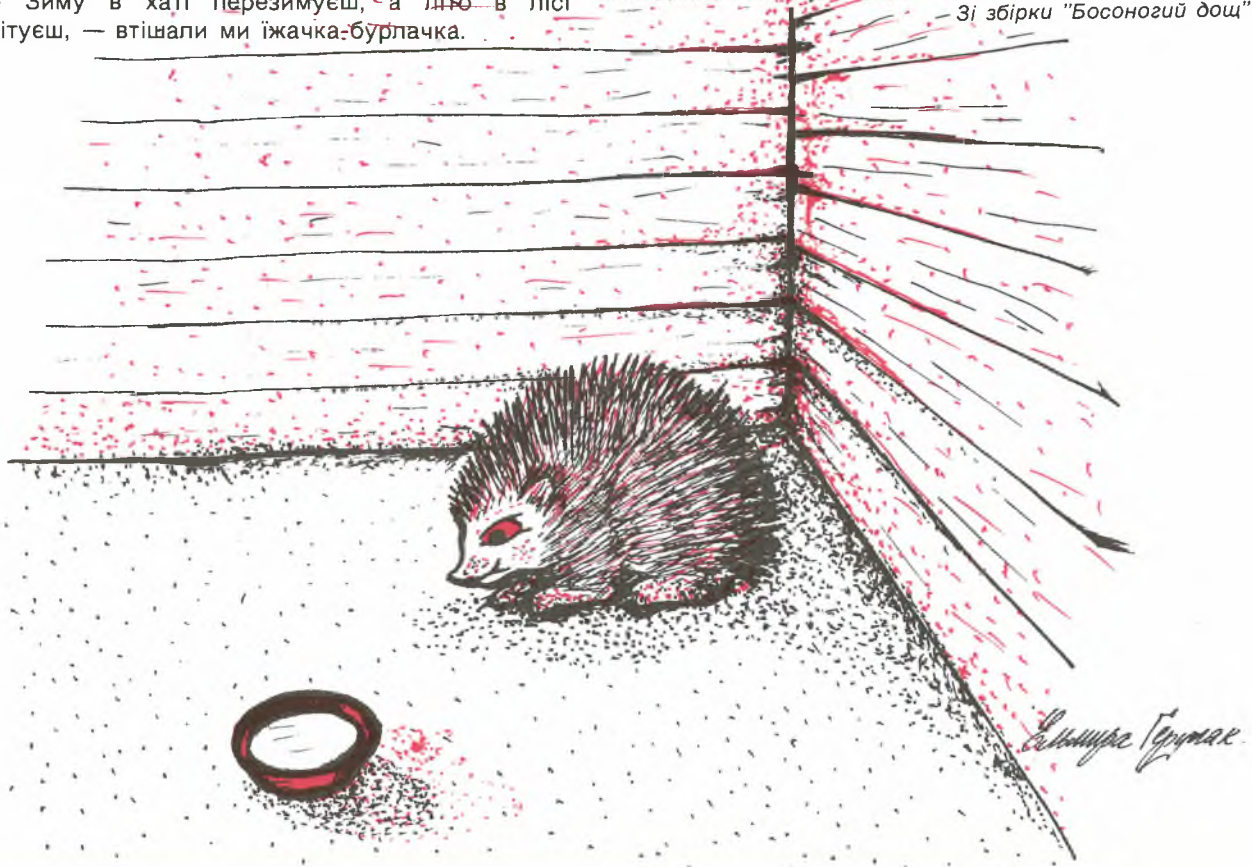
А дід Никифор усміхнувся та й каже:

— Чуєш, а він у тебе, як птиця співає.

Прислухався я, а голос у бурлачка і справді наче у пташки. Співай, бурлаче, та не забувай нашої хати.

— А ви ніколи не чули, яким голосом їжак співає? — Неодмінно послушайте!

— Зі збірки "Босоногий дощ"

Вільямс Гітмас

Незабаром має вийти з друку незвичайна книжечка, яку написав Микола Горбаль у концтаборі для свого дворічного сина. Книжка називається "КОЛОМИЙКА ДЛЯ АНДРІЙКА"

Подаємо уривки з цієї книжки.

Микола Горбаль і його синок Андрійко

Бабусині козенятка

За бабусиним садочком
там капуста грядка.
Я сьогодні пастушок -
пасу козенятка

- Гляди, щоб не йшли у грядку,
накразують бабуся,
хай пасуться тут із садочку,
а ти поруч бався.

- Ой пробесенькі бабусю,
це ж зробиць не сила,
щоб і кізки були ситі
і капуста ціла.

Розступіться пегініки
Най Андрій танцює.
Хто 'му буде перечийи,
того відлупцює.

Коломийка - для Андрійка
Не хазеши-не слухай!
То того пороззявлялись,
й розвісири вуха?!

ЗАМІСТЬ КВІТІВ

Замість квітів на могилу бл. п. **Олександра Нагорняка** батька нашої членки **Миросі Граб**, складаємо 15.00 дол на Пресовий Фонд "Нашого Життя" та висловлюємо глибокі співчуття.

Членки 86-го Відділу СУА, Ньюарк, Н. Дж.

У першу болючу річницю смерті нашої **Дорогої І Незабутньої Мами І Бабуні** бл. п. **Катерини Шипилявої**, замість квітів на могилу, складають 50.00 дол. на Пресовий Фонд "Нашого Життя" дочки

**Родинами
Сини Богдан І Тарас з Родинами**

В третю річницю смерті моєї **Незабутньої Бабуні** бл. п. **Михайлини Чайковської** складаю 25.00 дол. на Пресовий Фонд "Нашого Життя"

Марта Тарнавська

В п'яту болючу річницю смерті найдорожчої **Мами** бл. п. **Мирослави з Зінюків Притули** складаємо 25.00 дол. на Пресовий Фонд "Нашого Життя" і 25.00 дол. на Український Музей

**Д-р Христина Притула-Кузьмович
Мек Лейн, Вірджінія**

В пам'ять **Дорогої** бл. п. **Стефанії Васишин (мати Софронія ЧСВВ)** замість квітів на далеку могилу, складаю 25.00 дол. на будову української церкви в Люрді

**Дарія Голуб
Каламузу, Мічіген**

В пам'ять нашого дорогого приятеля бл. п. **Олега Федака** складаємо 20.00 дол. на Пресовий Фонд "Нашого Життя", а **Шановній Дружині та Дітям** висловлюємо наші глибокі співчуття

Оля І Ярослав Городецькі

Замість квітів на могилу нашої приятельки бл. п. **Дарії Скочдоль-Бойчук** складаємо 20.00 дол. на Пресовий Фонд "Нашого Життя"

Леся І Роман Воробкевич

Замість квітів на могилу мого дорогого чоловіка і батька бл. п. **Евгена Врецьони**, в шосту річницю його смерті (4-го лютого 1975) складаємо 20.00 дол. на Пресовий Фонд "Нашого Життя"

**жінка Оля
син Роман з дружиною
доня Люба з родиною**

В пам'ять мого батька бл. п. **Богдана Гуралечка**, складаю 20.00 дол. на Пресовий Фонд "Нашого Життя"

Марта Гуралечко

В пам'ять дорогої кузинки бл. п. **Зеновії Венгринович** складаємо 20.00 дол. на Пресовий Фонд "Нашого Життя"

**Світлана І Інж. Євген Олексій
Боффало, Н. Й.**

Замість квітів на дорогу могилу бл. п. **Марії Гірняк** дружини бл. п. отамана д-р **Никифора Гірняка**, наших приятелів, складаємо 20.00 дол. на Пресовий Фонд "Нашого Життя"

Євстахія І Степан Шугани

Замість квітів на свіжу могилу нам дорогого д-р **Ярослава Воевідки** складаємо 20.00 дол. на Пресовий Фонд "Нашого Життя", а шановній пані **Христині, Дітям та Рідні** складаємо наші глибокі вислови співчуття

Оля І Ярослав Городецькі

Замість квітів на свіжу могилу моєї сестри бл. п. **Іванни Костик** складаю 20.00 дол. на Пресовий Фонд "Нашого Життя"

**Галина Павлічко
Рочестер, Н. Й.**

Замість квітів на могилу бл. п. архітекта проф. **Івана Жуковського** складаємо 20.00 дол. на Пресовий Фонд "Нашого Життя". **Пані Ірені з Родиною** пересилаємо наші співчуття.

Д-р Богдан І Ольга Фараоневі

Замість квітів на могилу моєї сестри бл. п. **Єлсавети з Вислоцьких**, вдови по бл. п. протоєреєві **Романові Турко**, складаю 20.00 дол. на Пресовий Фонд "Нашого Життя"

**Марія з Вислоцьких Клепарчук
Глен Спей, Н. Й.**

Замість квітів на свіжу могилу бл. п. **Геня Колодія** складаю 10.00 дол на Пресовий Фонд "Нашого Життя"

Марія Турко

В болючу і сумну річницю смерті моїх найдорожчих: **Мами** бл. п. **Емілії з Косаків Кічоровської** та брата д-р **Романа Кічоровського**, складаю 10.00 дол. на Запасний Фонд журналу "Наше Життя" і 10.00 дол на Музей

В сумну річницю смерті бл. п. **Олени з Шумських Кандової**, невіджалуваної **Мами** моєї братової, складаю 11.00 дол. на передплату журналу "Наше Життя" для "Бабусі"

Марія Татаринська з Родиною

В п'яту річницю смерті мого дорогого мужа бл. п. **Івана Пурія** складаю 10.00 дол. на Пресовий Фонд "Нашого Життя"

Стефанія Пурій

В пам'ять моєї **незабутньої Матері** бл. п. **Ольги Фацієвич** складаю 11.00 дол. на передплату журналу "Наше Життя" для "Бабусі"

Марія Харина

В світлу пам'ять моєї покійної матері бл. п. **Ольги Слиж** складаю 11.00 дол. на передплату журналу "Наше Життя" для "Бабусі"

Ярослава Панчук

В дванадцятю сумну річницю смерті нашого **незабутнього** чоловіка і батька бл. п. **Інж. Богдана Турка**, замість квітів на могилу, складаємо 10.00 дол. на Пресовий Фонд "Нашого Життя" та 10.00 дол. на Український Музей в Нью-Йорку.

Марія Турко з Родиною

Замість квітів на могилу мого колишнього ученика **Петруся Лазаренка з Венесуелі** складаю 10.00 дол. на Пресовий Фонд "Нашого Життя", а **Родині** складаю мої щирі співчуття

Мирослава Беневич

Замість квітів на свіжу могилу бл. п. **Юрія Артимишина**, мужа нашої членки **Люби**, складаю 10.00 дол. на Пресовий Фонд "Нашого Життя", а **Родині** висловлюю щирі співчуття

Євстахія Шуган

Замість квітів на свіжу могилу бл. п. проф. **Теофіля Остапука** постійного гостя і приятеля "Кобзарівки", складаю на Пресовий Фонд "Нашого Життя" 10.00 дол.

Ольга Кобзар

Замість квітів на свіжу могилу бл. п. **Катерини Касянчук**, мами **Соні Гейзен**, складаю 10.00 дол. на Пресовий Фонд "Нашого Життя"

Ліда Колодчин

Від Редакції

Редакція не приймає матеріалів не підписаних авторами та застерігає за собою право скорочувати статті та правити мову.

Статті, підписані авторами, висловлюють їх власні погляди, а не погляди редакції. Редакція не буде містити неувічливих і образливих для когонебудь висловів. Рукописів не звертаємо. Анонімів не читаємо.

Редакція приймає у вівторок, середу, четвер і п'ятницю від 10 — 1 і по полудні від 3 — 6. В інших годинах за домовленням: тел: (212) 674-5508. Адміністрація (212) 533-4646. Адреса: 108 Second Ave., New York, N. Y. 10003

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

11-ИЙ ВІДДІЛ СУА, ТРЕН-ТОН, Н. ДЖ.

Загальні збори Відділу відбулися 2-го грудня 1979 р. Нову управу вибрано в такому складі: Ярослав Лабка — голова, Емілія Панасюк — заступниця голови, Богданна Осадца — секретарка, Оксана Микитин — касирка. Референтки: Марія Городицька — організаційна, Романа Мицик і Дарія Самотулка — культурно-освітні, Надія Юрчинська і Васирина Микитин — господарські, Катря Ковшевич і Люба Мриглоцька — суспільної опіки, Дарія Самотулка — пресова. Контрольна Комісія: Людмила Сердюк (голова), Марія Вірщук і Анастазія Бойзун — члени.

Богданна Осадца,
секретарка

43-ИЙ ВІДДІЛ СУА ІМ. ОЛЕНИ ПЧІЛКИ, ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА.

Відділ нараховує 68 членок. 11-го січня 1980 р. відбулися загальні збори Відділу, на яких вибрано управу в такому складі: голова — Ірина Гаврилів, заступниця голови — Лукія Гриців, секретарка — Анна Максимович, касирка — Марія Куземська. Референтки: культурно-освітня — Наталія Перфецька, організаційна — Христина Дольницька, імпрезові — Людмила Чайківська і Надія Оранська, суспільної опіки — Анастазія Жилава, С. Рудацька і М. Стефанишин, мистецька — Леся Яцкевич, пресова — Анна Суха.

Анна Суха,
пресова референтка

82-ИЙ ВІДДІЛ СУА, НЬЮ-ЙОРК, Н. Й.

Загальні річні збори Відділу відбулися 28-го грудня 1980 р.

Окружну Управу репрезентувала Лідія Магун, заступниця голови Окружної Управи.

Зборами, які розпочато молитвою, проводила президія: голова — Олександра Кіршак, секретарка — Іванна Клим.

До нової управи ввійшли: Надія Попель — голова, Олександра Кіршак — заступниця голови, Леонтина Гошовська — секретарка, Галина Кандюк — касирка. Референтки: організаційна — Олена Лиско, культурно-освітня — Іванна Клим, виховна — Теодора Бриттан, суспільної опіки — Володимира Падох, мистецтва — Ольга Трачук, пресова — Ірина Іванчишин, господарські — Софія Серафим, голова, Юлія Криса, Олена Смулка, Анна Стасів і Лідія Волосянська — члени. Домініка Керницька — вільний член управи. Контрольна комісія: Іванна Савицька — голова, Марія Васьків, Антонина Звадюк — члени.

Ірина Г. Іванчишин
пресова референтка

88-ИЙ ВІДДІЛ СУА ІМ. КН. ОЛЬГИ, ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА.

2-го лютого 1980 р. відбулися загальні збори, на яких вибрано управу в такому складі: Стефанія Колодій — голова, Ольга Слобода — заступниця голови і касирка — Євгенія Товт — секретарка. Референтки: Софія Леськів — організаційна, Софія Кусень — культурно-освітня, Марія Стасюрак

— суспільної опіки, Софія Манько — господарська.

Софія Курилас, Марія Смачило і Ольга Ребенська — Контрольна Комісія.

Стефанія Колодій,
голова

93-ИЙ ВІДДІЛ СУА, ГАРТ-ФОРД, КОНН.

Річні загальні збори відбулися 18-го січня 1981 р. Представницею Окружної Управи Нова Англія була її голова Марія Гижя. Вона теж перевела збори. Секретарювала Ірина Остапюк. На зборах вибрано управу на 1981 р.: голова — Ярослав Кукіль, заступниця голови — Ірина Остапюк, секретарка — Ірина Скождополь, касирка — Анна Крамар. Референтки: культурно-освітні — Катря Гадзевич, Мирослава Солук, організаційна — Євгенія Ковальська, суспільної опіки — Галина Баландюк, Ірина Скождополь, імпрезова — Стефанія Сташин, мистецька — Ірина Капустинська, господарські — Анастазія Мерещак, Ірина Левська, зв'язків Роза Воробель, пресова — Ірина Балко, архівар — Юлія Масник. Контрольна Комісія — голова: Софія Туркало, члени Ольга Платош, Анна Пришляк.

Ірина Балко,
пресова референтка

"OUR LIFE" Magazine (USPS 414-660) is published monthly — except July & August combined — by Ukrainian Women's League of America, Inc. at 108 Second Ave., N. Y., N. Y. 10003

Subscription in the United States of America \$13.00, half year \$7.00, single copy \$1.30.

COUNTRIES OTHER THAN U. S. (with the exception of South America) may send the subscription in their currency, which will equal the amount of 13.00 American dollars.

ПЕРЕДПЛАТА В США: річна ... 13.00 дол. піврічна 7.00 дол. Поодиноке число 1.30 дол.

КРАЇНИ ПОЗА МЕЖАМИ США (за винятком Південної Америки) можуть вплачувати у своїй валюті, в сумі яка дорівнює вартості 13.00 американських доларів.

Printed in U. S. A. by Computoprint Corporation, 335 Clifton Ave., Clifton, N. J., 07011 ©Copyright 1981 Ukrainian Women's League of America, Inc.

"Second-Class Postage Paid at New York, N.Y. and at additional
mailing offices" Return to "Our Life" Magazine, (USPS 414-660)
108 Second Ave. New York, N. Y. 10003
RETURN POSTAGE GUARANTEED

*Рукав жіночої сорочки, село Головниця, район Корець, область Рівне (Волинь).
Зі збірки Валі Кузьмич. Рисувала Ольга Трачук.*